AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BARIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՐԻԱ տար. 425, ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՔՍ. տարի. 6. ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԳԱՏԱԿ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍ 21 1931
ԶԵՌՔԷ ՀԱՍՍ 3.50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է ընել թերթս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագրուած ձեռագիրները եւ չեն վերադարձուիր | Թիւ 12 (457)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՈՐՔԱՆ ԿԱՐԵԼԻ Է ՇՈՒՏ

Հայաստանի վերջին երկրաշարժի ազէտին շուրջ ստացուած բոլոր տեղեկութիւնները հաղորդեցինք մեր ընթերցողներուն։ Նմանապէս առանձին տեղ տուինք Հ. Յ. Դաշնակցութեան Բիւրօի և Փարիզի Հայ Տիկնանց Մխիթեան օգնութեան կոչերուն։

Վերջին հեռագիրները ցոյց տուին որ՝ շարժի պատճառած ջնջումները կարծուածէն շատ աւելի մեծ եղած են և հազարաւորներ կը հաշուեն մեռնողներու և վիրաւորներու թիւը։ Նիւթական կորուստը սակայն անհամեմատ մեծ է. հարիւրաւոր գիւղեր կործանած են և վեց հազարի մօտ անասուն կորսուած։

Շարժի ազէտին յաջորդեր է նաև բուռն ու տեղատարափ անձրեւ մը և հեղեղներու մէջ թողած հազարաւոր անտուն ու անապատան մնացած հայրենակիցները։ Երեխաները քշուած են հեղեղներէ և գոյքերը մնացած ջուրերու տակ։ Մէկ կողմէն անոթութիւնը և միւս կողմէ բնութեան փոքրանքները մեր աղէտահար հայրենակիցները բոլորովին թշուառ և դժբաղդ վիճակի մը հասցուցած են։

Ամենէն զարհուրելի լուրը սակայն, ժանտախտի դէպքերուն երեւումն է աղէտուած շրջաններուն մէջ, որը եթէ շարունակուի, բոլորովին աւերակ կը դարձնէ մեր հայրենիքը և բնաջինջ կ'ընէ ժողովուրդը։

Մեր աղէտեալ սիրելի ժողովուրդը և իր բոլոր միութիւնները ու իշխանութիւնները այժմ դարձուցած են իրենց նայուածքը արտասահմանի հայութեան վրայ և շուտափոյթ օգնութեան աղաղակներ կ'արձակեն։ Բնութեան անողոք հարուածէն հալածուած մեր եղբայրներն ու քոյրերը իրենց ենթարկուած ծայրայեղ թշուառութեան մէջ միայն մէկ յոյս և սփոփանք ունին։ այն է՝ դուրսի հայութեան օգնութիւնը։

Տնտեսական ներկայ անտոյդ և տագնապալի կացութիւնը, որու մէջ կը գտնուի մեր դաղութը, չկրնար պատճառ ըլլալ որ մենք թերանանք կատարէլէ մեր հայրենասիրական և եղբայրական պարտականութիւնը։ Ինչպէս Լէնինականի երկրաշարժին սոթիւ, նաև այս անգամ պէտք է զգալի ընենք այն կապը որ մեզ կը զոդէ երկրի հայութեան հետ։ Մեր չոր հացերէն կտրելով, պէտք է բաժին հանենք աղէտեալ ազգակիցներու։

Շաբաթներ անցան, սակայն դժբաղդաբար Սիւրիոյ և Լիբանանի մէջ օգնութեան ոչ մէկ շարժում սկսաւ։ Մեր հայրենակիցները առանց սպասելու դիմումի, պէտք է ինքնաբուխ նուէրներով կատարեն իրենց եղբայրական պարտականութիւնը։

Հայ Օգնութեան Խաչը պէտք է սկսի ի նպաստ Հայաստանի աղէտեալներու հանդանակութեան գործին և բոլոր նուէրները պէտք է հաւաքուին անոր մօտ, փոխադրուելու համար Հայաստան։

Եւ այս որքան կարելի է շուտ։

ԱՌԱՋԱՐԿ

(ԱԳԱՄԱՆԴԵԱՅ ՅՈՒԲԵԼԵԱՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՍԱՀԱԿ Բ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ)

Ազգի մը բարոյական մեծութիւնը, շատ մը յատկանշական ազգակներու կողքին, կը կայանայ իր մեծ դաւակներուն մեծութիւնը ճանչնալու, արժէքը գնահատելու առաքինութեան մէջ։

Ասիկա ազգային պարտականութիւնն է, և աւելին, մարդկային պահանջ մը։

Մարդիկ տարբեր կը ծնին, հաւասարապէս մեռնելու համար, կ'ըսէ լատինական իմաստութիւնը։ Բայց անոնցմէ քիչերը կ'ունենան բացառիկ ճակատագիր մը։ Սժտուած ըլլալով մասնաւոր ձիրքերով և կարողութեամբ, որոշ պարագաներու մէջ, անոնց կեանքը կ'ընթանայ աւելի արդիւնաբերօրէն ու կը դառնայ սքանչացումի և յարգանքի առարկայ։

Այդ քիչերէն մէկն է Կիլիկիոյ Սահակ Բ. Կաթողիկոսը։

Սահակ Բ. Խապաեան, որ մինչև մեծ պատերազմ զբաղեցաւ կրօնական, գրական և ազգային գործունէութեամբ, զինադադարէն յետոյ Եւրոպայի մէջ կատարեց դիւանագիտական աշխատանք ու Կիլիկիոյ պարպումէն ետք իր ժողովուրդին հետ հաստատուեցաւ Սիւրիա, ու կատարեց, վերջին տարիներուն մանաւանդ, նշանակելի կարգադրութիւններ որոնք վերանորոգումի թռուկան մը պիտի գրաւեն Կիլիկեան Կաթողիկոսական պատմութեան մէջ։

Հայ ժողովուրդը այս վերջին երեք տասնեակ տարիներու ընթացքին, իր և ազգերու պատմութեան մէջ նմանը չտեսնուած տառապանքներու և դժբախտութիւններու ենթարկուեցաւ։ Ծերունազարդ Սահակ Բ. Կաթողիկոսը, մորմոքը սրտին, քաջութեամբ բաժնեց իր հօտին դառն ճակատագիրը և անձամբ մասնակից եղաւ անոր վիճակուած գոգոթային։ Իր կեանքը վտանգելու գնով, ան եղաւ հոն ուր իր ժողովուրդը պէտք ուներ իր թանկագին ծառայութեան, մխիթարիչ ու յուսատու խօսքին։

Այս տեսակ կեանք մը զէթ բարոյապէս վարձատրելու ուրիթը մինչև հիմա երբեք չունեցաւ հայ ժողովուրդը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀԱՆՐ. ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ

1931ին, Անրի Լէյ հրատարակեց գիրք մը, «Նախագահը, դերը, իրաւունքը և պարտականութիւնները» վերնագրով։ Համաձայն այս գրքին, ահա անոր իրաւունքները։

Օրէնսդիր ժողովներու հետ օրէնքներու նախաձեռնութիւնը ըստանձնել, հսկել անոր վրայ ու գործադրել զսնոնք։

Ներում շնորհել դատապարտեալներու։ Զինեալ ուժերը ուղղորդել պէս գործածել։ Պաշտօնեաներ նշանակել քաղաքային ու զինուորական բոլոր պաշտօններուն համար։ Նախագահել ազգ. հանդիսութիւններուն։ Ներկայի հաւանութեամբը լուծել խորհրդարանը՝ նոտաշրջանի աւարտումէն առաջ։ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը պահանջել։ Ժողովները կանչել արտակարգ նիստի։ Մէկ ամիս երկարել ժողովներու նիստերը։ Օրէնքի մը հրատարակումէն առաջ, հիմնական առարկութեամբ մը, այդ օրէնքին վերաքննութիւնը պահանջել։ Դաշնագիրներու համար բանակցութիւն կատարել։

Այս ցանկը պարաւորիչ է։ Ամոր համար է որ կամպէթթա յայտարարած է թէ՝ այս լրացուցիչ իշխանութիւնը ամենայայտն է սահմանադրական վարչաձեւի մը ոգի։

Եւ սակայն, հանրապետութեան նախագահին այս իրաւունքները իրականին մէջ անուանական են։ Վերջապէս Սահմանադրութեան 3րդ յօդուածին վերջաւորութեան կ'ըսուի.— «Նախագահին բոլոր որոշումները պէտք է ստորագրուած ըլլան նախարարէ մը»։

Անցեալին մէջ արքայական հրամանագրերը, թագաւորի առարարութեան հետ կը կրէին նաեւ նախարարինը։ Եւ սակայն, այն ատենուանը լոկ վկայութիւն մըն էր, յայտնել թէ կարդացուած է պատկանեալ նախարարութեան կողմէ։

«Ձեր հրամանները նօթագրեցի, զանոնք գործադրելու համար, եւ առ այդ կը ստորագրեմ զայն»։

Այս էր, այն ատեն, նախարարին ստորագրածը։

1875ին, Ազգային Ժողովը ուշեց նախագահը դնել իրական պտոը գործադիր իշխանութեան, իսկ նախարարները՝ անոր պաշտօնեաները։

Հակառակ անոր որ Սահմանադրութեան մէջ այնպէս կը խօսուի թէ նախարարները միջոց մը ու կապ մըն են գործադիր իշխանութեան և երեսփ. ժողովին միջև, չըսուիր սակայն թէ ինչպէս, 1840ի սահմանադրութեան համաձայն, նախագահը իրաւունք ունի հրաժարեցնելու նախարարները։

Միւս կողմէ, տրուած ըլլալով որ նախագահը որ, «բացի պետական փոփոխումէ», պարզ կ'ըլլայ որ նախարարական ստորագրութիւնը իր արժէքը ունի։

Նախագահը կ'ընտրէ վարչապետը, բայց երեսփ. ժողովը կրնայ տապալել զայն, իսկ նախագահը իրաւունք չունի հրաժարեցնելու։

Ուրեմն, նախագահը գործադիր իշխանութեան իր իրաւունքը կը բաժնէ նախարարներուն հետ։

Ատենն է որ իր կրօնական, ազգային և գրական երկարամեայ կեանքին ազամանդեայ յոբելեանը տօնելով զայն դարձնենք համազգային սիրոյ և յարգանքի առարկայ։

Պէտք չէ նաև մոռնալ որ Կաթողիկոսարանը կ'ապրի վերակազմութեան շրջան մը որ մեծ կարիք ունի նիւթական օժանդակութիւններու։ Յուսելեանին առթիւ ըլլալիք նուէրները կարելի է յատկացնել այս նպատակին, ինչպէս երջանկայիշատակ Դուրեան Պատրիարքի յոբելեանին առթիւ եղած նուիրատուութիւնները սահմանուեցան իր անունով մատենադարանի մը կազմութեան։

Ահա՝ առաջարկ մը, ցոյց տանք մեր բարոյական մեծութիւնը իրականացնելով զայն։

ՔԷՍԱՊ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Հիւսիսային Սիւրիոյ շրջանին մէջ, Անտիոքէն 60 քիլօմէթր դէպի արևմուտք, Կասէոս լերան (ձէպէլ Ագրա) ստորոտին բազմած, կը գտնուի Քէսապ՝ զուտ հայկական գիւղաքաղաքը, որը իր շրջակայքը ունի 9 գիւղեր՝ դարձեալ զուտ հայաբնակ։

Քէսապի շրջանը ըլլալով լեռնային, միջակ բարձրեր և քիչ տարածութեամբ մշակելի հողեր ունի. ընդհանրապէս կը մշակուին արմբութիք, ծխախոտ, բանջարեղէն, թրզենի, որթատունկ, թթենի և ուրիշ պտղատու ծառեր։

Կառավարութիւն.— Միութիւրթիւն է Քէսապ՝ ուր կը նստին իբր կառավարական պաշտօնեաներ՝ Միւտիւր մը (հայ), տանապետ մը և մի քանի ժանտարմաներ։ Գիւղապետական խորհուրդը կը բաղկանայ տեղացի հայ անդամներէ։

Բնակչութիւն.— Մի միայն Քէսապ գիւղաքաղաքը իր մէջ կը հաշուէ մօտաւորապէս 400 ընտանիքներ 2,000 անձերով։ Իսկ եթէ շրջակայ գիւղերու բնակչութիւնն ալ առնենք, կ'ունենանք մօտ 4,000 հոգիէ բաղկացած ընդհանուր բնակչութիւն մը։

Շրջակայ գիւղերը.— Ինչպէս ըսինք քիչ վերը, Քէսապի շրջանը ունի 9 հայաբնակ գիւղեր, որոնք անուասիկ.

Գալաուրան.— Միջերկրականի մօտ, հովիտի մը ամբողջ երկայնքին փռուած տունէքն կը բաղկանայ այս գիւղը։ Իր մէջ կը հաշուէ մօտ 220 ընտանիքներ 1,100 անձերով։ Հայ լուսաւորչական և հայ բողոքական հաւատացեալները ունին իրենց եկեղեցին ու դպրոցը։

Պաշարդ.— 6 ընտանիքներէ և մօտ 50 անձերէ բաղկացած փոքրիկ գիւղ մը։

Զնարեղ.— Կանանչուտ, ջրաոատ հաճելի վայր մը։ Ունի 42 ընտանիք մօտաւորապէս 220 անձերով։ Հայ լուսաւորչական և հայ կաթոլիկ հաւատացեալները ունին իրենց տարրական վարժարանները։

Սեւ Աղբիւր.— Իր մէջ կը հաշուէ 44 ընտանիք մօտ 225 անձերով։ Նախնական դպրոցներ ունին հայ լուս. և հայ բողոքական հաւատացեալները։

Գեորքիւնեկ.— Ունի 29 ընտանիքներ մօտ 140 անձերով. մէկ նախնական վարժարան և բողոքական ժողովասրահ մը։

Տիւզ-աղան.— կը հաշուէ իր մէջ 13 ընտանիք 70 անձերով, բոլորը լուսաւորչական։ Ունի տարրական վարժարան մը։

Էֆիզ-Օլուք.— 20 ընտանիք 110 անձերով. ունի մէկ նախնական վարժարան։

Զաղալերգ.— 9 ընտանիք մօտ 45 անձերով։ Մէկ ժանկապարէզ։

Նիրֆի-Գիւղ.— 20 ընտանիք մօտ 100 անձերով։ Մէկ տարրական վարժարան։

Հաստատութիւններ.— Նախ թուենք կրթական հաստատութիւնները որոնք 4են.

Ազգ. Սահակեան վարժարան.— Նախակրթարան և ժանկապարէզ. ունի 130 երկսեռ աշակերտներ 6 կրթական պաշտօնեաներով։

Հայ բողոքականաց վարժարան.— Մանկապարէզով միասին ունի 100 երկսեռ աշակերտներ։

Հայ կաթոլիկ - լատին միացեալ վարժարան.— Մանկապարտեզով միասին ունի 60 երկսեռ աշակերտներ 3 կրթական պաշտօնեաներով։

Քէսապի Ուսում. Ընկ. Երկրորդական վարժարան.— Ունի 30 աշակերտ 3 կրթական պաշտօնեաներով։

Ուրեմն ուսուցչութեան թիւն է 17, իսկ աշակերտութեան 320։ Եթէ ամբողջ շրջանն ալ մէջ առնենք, կ'ունենանք մօտ 700 աշակերտութիւն 33 ուսուցչութիւն և 15 կրթական հաստատութիւններ։

Կը տեսնուի որ ամբողջ Քէսապի շրջանը դպրոցներու ցանցով մը պատուած է։ Ասկէ կը հետեւցուի, որ Քէսապ գուրս պիտի տայ տոնական դաստիարակութեամբ կրթուած և զարգացած սերունդներ։

Հ. Ց. Դ. ժողովրդական Տուն.— Ուր հաստատուած է «Քէսապի ժողովրդ. Գրադարան»ը, ուրկէ ժողովուրդը կ'օգտուի ձրիօրէն։ Այս գեղեցիկ շէնքը հիմնուած է 1910ին Քէսապի Դաշնակցութեան ջանքերով, և որը իրեն սեփականութիւնն է։ Անժխտելի է իր մեծ օգտակարութիւնը ժողովուրդին՝ որ տգիտութեան խաւարին մէջ կը խարխափէր հիմնադրութենէն առաջ։

«Լէփս ուս» հայկական որբանոց.— Հերու Ղազիրէն Քէսապ փոխադրուեցաւ այս որբանոցը, ուր կը դաստիարակուին և կը սնուցուին 100 անչափահաս երկսեռ որբեր, որոնցմէ մէկ փոքր մասը զանազան արհեստներու կը հետեւին։

Միութիւններ.— Ասկէ 21 տարիներ առաջ Քէսապի մէջ կը ծնի «Քէսապի Ուսումնասիրաց Ընկերութիւն»ը, նպատակ ունենալով հիմնել երկրորդական վարժարան մը, ուր կարենան բարձրագոյն կրթութիւն ստանալ պատանիները չատ հեռաւոր գումարով մը։ Սա անշուշտ մեծ նպատակ մ'էր, և. որովհետև ժողովուրդը ուսումնասէր է, բոլորուեցաւ այս Ընկերութեան շուրջ և ուժ տուաւ անոր։ Ընկերութիւնը, անխոնջ աշխատանքներէ յետոյ, վերջապէս իր նպատակը կը գործադրէ, 1924ին սկսելով դասաւանդութիւնները ստամնայ վարձու շէնքի մը մէջ. 1929ին Ընկերութեան սեփական հողին վրայ կը հիմնուի երկրորդական վարժարանի հսկայ և փառաւոր շէնքը։ Ունի իր Տիկնանց Մասնաճիւղը, և Հիւս. Ամերիկայի մէջ ալ տասնեակ մը մասնաճիւղեր։ Հայէպի մէջ նոր մասնաճիւղ մը կազմուեցաւ Ապրիլ ամսուն։

Քէսապ ՄԱՍԻՍ
(Շար.)

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ներգաղթը սնանկացած.— Արտագաղթը աւելի ներգաղթէն.— 100,000 օտարականներ որ անօրինաւոր կերպով ներգաղթած էին, ամբարուելու նպատակաւոր խսիր կը հեռացնուին.— Ամերիկեան վերջին արտածումը՝ դէպի Եւրոպա.—

Օտարականներու մօտ՝ Ամերիկա ընդհանրապէս ու Միացեալ Նահանգները մասնաւորապէս՝ ունեցած են մասնաւոր հմայք մը, քաշողական ուժ մը, միացած հիացումների ու յարգանքի զգացումով՝ հանդէպ Ամերիկեան քաղաքակրթութեան ստեղծագործող ոգիին։

Այս քաշողական ուժը թարգմանուած է այն տեսակն, ուժգին ներգաղթի հոսանքով՝ որու մէջ ուրիշ ազգերու կարգին մենք ալ ունեցած ենք մեր հաւասար բաժինը։

Աւելի ու աւելի ուժգին եղած է ներգաղթը մասնաւորաբար դէպի Միացեալ Նահանգները՝ երբ մասնաւանդ բարգաւաճումը ու բնական հարստութեանց յանգործումը չափ ու ձև ստացաւ հոն։ Ամերիկեան կառավարութիւնը զգաց ատենին հոսանքին ուժգնութիւնը ու ապագայ հետեւանքները. ներգաղթը սահմանափակուեցաւ։

Այս արգելքը պատճառ չեղաւ որ օտարականները իր չարունակեն իրենց ներգաղթը։ Անօրինաւոր ձեւերով և միջոցներով չարունակուեցաւ ան, ու ամէն տարի հազարաւոր օտարականներ ընդհանրապէս Գանատայի կամ Մեքսիքայի ճամբով Միացեալ Նահանգները սպրդած են։ Բայց հիմա այդպէս չէ այլեւս։

«Տասնեակներ տարեկան օտարական աղիկ մը, տղամարդու հագուստով, յուսնով երկրնցուեցաւ Նիկարագուայի կիրճին Գանատական եղերքէն՝ չոգեկառքի կամուրջին կողմնակի երկաթներուն վրայ՝ ուր օտարականները «ներսմտցնող» ընկերութեանց մարդոցմէ մէկը դիմաւորեց զինքը։ Երկուքը միասին այս վտանգաւոր անցքը շարունակեցին քայլ առ քայլ, ու ամէն վայրկեան զգալով որ ոեէ սխալ շարժում կրնար գլորել զիրենք վարի անդունդը — մահ։ Վերջապէս հասան Ամերիկեան հողամասը ու մեծ եղաւ իրենց զարմանքն ու յուսախաբութիւնը երբ ինքզինքնին դէմ առ դէմ գտան ներգաղթի վրայ հսկող Ամերիկացի պաշտօնեաներուն հետ։ Վտանգաւոր ճամբորդութեան վարձատրութիւնը՝ օտարական ազգէն համար եղաւ սահմաններէ արտաքսում, իսկ միւս «մարդ»ուն համար բանտի նեղ խցիկ մը...»։

Այլեւս անօրինաւոր ճամբաները Ամերիկա չեն տանիր. այս չատ պարզ է։

* * *

Մօտաւորապէս վեց միլիոն անգործներ կան Միացեալ Նահանգներու մէջ։

Ներկայ կացութիւնը դարմանելու համար կառավարութիւնը միջոցներ կը խորհի։

Առաջին հաշուածով՝ պէտք է գործ ճարել բուն Ամերիկացի գործաւորին. հարկաւ, ինչպէս ամէն տեղ՝ նոյնպէս ալ Միացեալ Նահանգներու մէջ՝ օտարականը երկրորդական տեղը կը գրաւէ։

Ու արդիւնքներու համար օտարականներու աշխատանքն ու բարգաւաճումը ի վնաս Ամերիկացիին, ներգաղթը գոնեբը ամուր փակուած ենն։ Ու ներկայիս, վերջին 110 տարիներու ընթացքին չի տեսնուած թիւի մը իջած է ներգաղթը. կառավարութեան արտակարգ միջոցներ՝ պակսեցնելու օտարական բընակչութիւնը ու թեթեւցնելու անգործութիւնը պատճառ դարձաւ որ ներգաղթի հոսանքը փոխուի ամբողջովին անանկ որ ներկայիս աւելի մարդիկ դուրս կ'ելլեն քան թէ կը մտնեն Միացեալ Նահանգներ։ Անցեալ Փետրուար ամսուն մէջ 3,147 անձեր միայն կերպով հաստատուելու համար ներգաղթած են, իսկ նոյն ժամանակուայ մէջ իրենց տուները ձգող ու արտասահման մեկնողներուն թիւը հասած է 4,720 անձի։

Այս երեւոյթը կը նշանակէ երկու բան։

Նախ՝ որ անգործութեան հետեւանքով արտասահման կը դաղթեն։

Յետոյ՝ որ անգործութիւնը պակսեցնելու համար ջանք կը թափուի կասեցնել ու նեղել, որքան որքան որ կարելի է, ներգաղթը։ Եթէ այս վերջինը այսքան նեղ եղած չըլլար, հինգ ամսուայ ընթացքին աւելի քան 100,000 անձեր պիտի ներգաղթէին Ամերիկա։

* * *

Անօրինաւոր կերպով գաղթողները՝ որոնց թիւը, ինչպէս ըսինք կը հասնի 100,000ի, ենթայ կուսած են կանոնաւոր խակրութեան։

Այս մասին Պ. Տօտդ ներգաղթի կոմիսէրն բարձրաստիճան անձնաւորութիւններէն մէկը, հետեւեալը յայտարարած է.

«Անօրինաւոր կերպով գաղթողներ՝ ամենայն օտարականներ՝ առանց կրօնքի, գոյնի կամ հաւատքի խտրութեան, պիտի հեռացնուին խստիւ, որովհետև կը հաւատամ որ անոնք որ իրաւունք չունենան ըլլալու, պէտք է իրենց տեղերն ու գործերը տան ամերիկացիներու։ Ամէն կողմ, մանաւանդ ճարտարարուեստական կեդրոններ ուժերու մարմիններ ունինք, որոնք կ'զբաղին այս գործով։ Ու մենք յաջողութիւն ունեցած ենք. արտաքսուողներու տեղն ու գործը կը գրաւեն, չա՞տ իրաւացիօրէն, պատաւաւոր Ամերիկացի քաղաքացիներ. ոմանք կը կարծեն որ անմարդկային է աքսորել այսպիսի մարդիկ, բայց իմ պատասխանս է որ կառավարութիւնը պարտաւոր է պաշտպանելու իր քաղաքացիները անգիտնաւոր գաղթողներու դէմ»։

Ուրիշներ տարբեր ձեւի տակ կ'առաջարկեն. ահա՝ անոնց չորս կէտերը.

1.— Մերժել «վիզա» անոնց որ նոյն իսկ հաւանականութիւնը ունին հասարակութեան բեռ դառնալու։

2.— Արտաքսել անօրինաւոր կերպով Միացեալ Նահանգներ գտնուողները։

3.— Օտար նաւերը լքող ու Ամերիկա հասատուող օտարականներն ալ արտաքսել։

4.— Փոխադրել իրենց կամքով անգործ օտարականները։

Իսկ կարգ մը ուրիշներ այն կարծիքը կը յայտնեն որ 20 հազար օտարականներ արտաքսելով այս տարի, կարելի չէ մօտ վեց միլիոն անգործներուն թիւը թեթեւցնել։ Պէտք է մարդասպան ու աւազակ դասակարգը արտաքսել օտարականներուն. ահա՝ այս կրնայ օգտակար ըլլալ, կ'ըսեն անոնք։

* * *

Ամերիկայի վերջին արտածումը Եւրոպայի՝ նորաննար մեքենայ մը չէ, ոչ ալ «կանանչ» տոլար, այլ.

ԶԷՅԹՈՒՆ
ՀՈՐՍ ՏԱՐԻՆԵՐ (1914–1918)
ՀԱՅՐԵՆԻ ՀՈՂԻՆ ՎՐԱՅ

Իր իրաւունքներուն ու պարտականութիւններուն գիտակցութիւնը տալ, ժարդու մը ապրելու հաւասարութիւնը ներշնչել, երկաթէ կամքերու, մոլեռանդ, անձնուրաց ու նետուող տղաքներու պէտք ունինք, ժաքրագործելու, նորոգելու, ժարգելու համար ստրուկ մնացած հոգիները։

Կը սխալին բոլոր անոնք որոնք մեղադրեցին ու կը մեղադրեն մեր կռուող տղոց կեցուածքը։ Հայրենասիրութիւնը, ժողովուրդներու հաւաքական կեանքի մէջ, զանազան տեսակէտներով, չատ անգամ խոչոր առաքինութիւն մը չէ, գոնէ առաքինութիւն մը եղած չէ, կրաւորական հեզութիւնով մը, միշտ համբերող, ստրուկ մարդոց համար։

Մեր տղաքը ճակատնին բաց, նայուածքնին հպարտ, քայլերնին տիրական՝ պատեցան ստրուկ ամբոխները չարունակ արմկելէն, ճեղքելէն։ Հրոխտ ու վճռամիտ իրենց հրաձաններուն ետին ծնկաչոք՝ թշնամիին կ'ազդարարէին թէ իրենք ալ գիտեն զարնել, սպանել։

Մումբ մը կտրիճները՝ իրենց պապերէն սորված էին թէ ստրկութիւնը՝ հայ սերունդներու հոգիին հետ մարմի՛նն ալ կը հայմէ, կ'այլանդակէ։

Մեր տղաքը, ցաւ՝ք դիտեցին թէ իրենց անզուսպ ու հաւատաւոր անձնուրացումի խելայեղ հրաւէրը մնաց անպատասխան։

Թափառեցան անվերջ, չտեսան ո՛չ մէկ պլպլանք ձէթի մեր եկեղեցիներու և վանքի կանթեղներու բիւրեղ բաժակներու վերև, ո՛չ մէկ վառք՝ կերոններու կռուցին։ Հոգիներու մէջ կառուցուած նոր տաճարներ մնացին ուր վառ պահուեցան Նեմեսիսի ծխուած խունկի կրակը։

Դադրած էր գետեղին մօտէն լսուող մեր կոչնակին զանգիւնը որ կը ծաւալէր սաթ սար ու խորհրդաւոր կերպով կ'օրօրէր զգացումները։ Արիւնոտ քարերու եւ ապառաժներու մէջ մտերմութիւն փնտռեցին։

Արևը թոած ու գիշերը իր մութը է փռած։ Թափառելէն յոգնած, ուզեցին հանգչիլ ու գիշերել մենաւոր իրենց կեանքին մտերիմ մեր մեծ սօսիին տակ։ Մօտեցէ՛ք պաշտելի նախնեացս օրհնա՛լ հոգիներ, չէ՞ք գիտեր թէ ձեր ձայնն ենք կարօտցեր ու հոս եկեր։

Կը յիշեն Զէյթունի անօգնական ծերուհիները բոլոր՝ որոնք իրենց կեանքի իրիկունին մէջ տրտմագին այս սօսիներուն կը նմանէին։

Գիշերային խոր լռութեան մէջ ի՞նչ անուշ է խօսիլ լուսնին հետ։ Գիշերը անուշ է այստեղ, գիշերն աղուո՛ր՝ ոգիի մը պէս մինակ։

Կը սիրէին թափառիլ գիշերին մէջ, ո՞վ գիտէ, գուցէ կարենային գտնել իրենց տանջուող հոգիի մը տերիմ առանց պատանքի և առանց դագաղի հանգիստ չունեցող մեռելներու։

Անտէր մնացած շուները և բուերը լքուած աւերակներու ամայութիւնը կ'ուլան։

Բալած աւեններին, գետինը հող չեն տեսներ բնաւ, արիւնէ ծլած զարուխտի գոյն պիտակներ՝ որոնք մամուռի թաւիշներն են՝ կոճղերու դրասանգուած։

Երկար տեսն 12 հոգի, հազարաւոր թշնամիներու սարսափ ազդեցին։ ամիսներ վերջ Իսլամիէէն Զէյթունցի Լևոն և Գրիգոր Ենիտիւնեանները՝ 11 Մշեցի և Անտէրունցի մը օրերով ճամբորդելով հասած էին Զէյթունի լեռները։

Իրարմէ լուր չունին խումբերը։ Նորեկ խումբը կռուի կը բռնուի գինքը լրտեսող թշնամիներու հետ։ Կռուի ժամանակ բոլորը կը կորսնցընեն զիրար։ Զէյթուն նոր ոտք կոխած Մշեցիները կը կորսնցնեն իրենց Զէյթունցի երկու ընկերները և կը ժոլորին իրենց անձանօթ միջավայրին մէջ։

Գիշերը դարձեալ կը յառաջանար, առուակը կը չառաջէր, իր միօրինակ դղրդիւնը մանուան զգացումի ժամեցնող յոյսեր կ'արթնցընէր առաջին հայ խումբին ժաքրուն մէջ։

Խումբը ժոռցած ճանապարհին մթութիւնները, վեհ զգացումներով կուրծքը ուռեցած, յուլիկ յուլիկ կը կորսուէր գիշերուան ստուերներուն մէջ՝ բոլորովին անտեղեակ, իրեն միանալու համար լեռ ու սարէնկած ուրիշ եղբայր խումբի մը ենթարկուած կսկծալի վիճակին։

Այդ օր ամայի անտառ մը գիշերել որոշուած էր։ Զաթալ Գօզ, իրենց ապահով թաքստոցներէն մէկը նկատած էին։ Իւրաքանչիւրը ծառի մը տակ Մորփիոսի գիրկը հանգչիլ որոշած էր։ Վառուած կրակը, կէս գիշերին, կը մխար տակաւին։

Իրար կորսնցուցած Մշեցիներէն Գաբրիէլ խոնջած և ծարաւի էր։ անօթութիւնը դուրս էր հաներ զինքը անձաւներու խորերէն և բերեր մինչև հոս։

Առաջին խումբը, ուխտաւորները ամէն օր գիշերուան ամառը յուսալքումներէ և տառապանքներէ վերջ, տոչորող անհամբերութիւնով մը, կ'սպասէին իրենց հայրենակիցներուն, որոնք պիտի գային իրենց դուռը զարնել, հասկցնելով որ լոյսը իջած է երկինքներէ եւ գիշերներու խաւարը անհետացած։

Գր. Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

(3) (Շար.)

ՆՇՈՅԼՆԵՐ
ԴՊՐԵՎԱՆՔԷՆ

Անքիլեասի Դպրեվանքի ատակերացներէն Ս. Գարաբեսսեանի գրաւոր ճառին մէկ մասը, ուղղուած երկու Վեհափառներուն, անցած կիրակի օր, Կաթողիկոսարանի մէջ կատարուած ընդունելութեան առթիւ.

Վեհափառ Հայր

Բարի եկար Վեհափառ Տէր, Ամենակալ Կիլիկեան.

Թող գալուստդ չնորհաբեր լինի սանունցդս համայն։

Այո՛, դերազանցօրէն բացառիկ առիթով 7 ամիսներ Ձեր հայրական սէրն ու գուրգուրանքը, իմաստուն հոգիէն բխած բիւրեղեայ խորհուրդներն ու խրատները վայելած ու անոնցմով փարթամացած, Ձեր աշակերտները, կուգանք մեր Ազգին, ի մասնաւորի Սիւրիոյ և Լիբանանի հայութեան խնդակցութեանց և չնորհաւորութեանց ողջոյններուն խառնել մեր ալ զգացած խորին բերկրանքը և խոնարհ չնորհաւորութիւնները, անոնց նման զգալով թէ մեր գաղութի մրրիկներէ տարուբերող բարոյական կեանքին նաւակը, նոր ընտրուած, այխոյժ ու փորձ նաւապետիդ պաշտպանութեան կը վստահուի դէպի խաղաղութեան ափունքը առաջնորդելու համար։ Գեղեցիկ զուգադիպութեամբ մը Ձեր օծումը կը հանդիպէր 16ամեայ տարելիցին այն սգաւոր ու յիշատակելի թուականին, երբ հրէաին բորենիներու ցեղ մը՝ մեր պաշտելի հոգեւորական ու մտաւորական ոյժերը և առաջնորդող դասերը աքսորի ու արեան ճամբաներուն վրայ նահատակելէ և հայմէն հայ երիտասարդութեան ծաղիկը սպանդանոց վարելէ, Հայաստանն ու ցանկալի Կիլիկեան աւերակներու կոյտի մը վերածելէ վերջ, իրը ազգ ապրելու մեր իրաւունքները ուրացան, իր բնիկ հողէն ու հայրենիքէն դուրս վտարելով ինչ որ կը մնար իր ոճիրներէն յետոյ։

Մեր բնաշխարհէն տեղահանուած և անապատներու մէջ իսկ իր կենսունակութիւնը պահպանած, այս ոտ մը Սիւրիահայ ժողովուրդը միանգամ ու համախորհուրդ ուխտած է հայ ապրիլ ու հայ մեռնի՛լ եթէ պէտք ըլլայ։

Մենք Կիլիկեան Դպրեվանքի սանները, այդ ապրելու և բարգաւաճելու իտէալին ուխտադիր ժողովուրդին հարազատ զաւակները, նորընծիւղ չառաւիղներն ենք հինաւուրց հայկական անխորտակելի կաղնիին։ Այս նուիրական յարկին տակ հաւաքուած ենք մեր ազգին անցեալ պատմութենէն բարոյական ոյժ և կենդանութիւն ստանալու, անոր լոյս հաւատքէն յոյս և կորով քաղելու, անոր լեզուէն ու գրականութենէն անոր անմահ հոգին ժառանգելու, և մեր կարգին անոր կեանքն ու արիւնը, միտքն ու հոգին վերապրեցնելու։

Մենք տառապանքի և փոթորկի մէջ մեծցած սերունդ մը, վրէժի և իրաւանց պաշտպանութեան ազնուագոյն և ամենէն ազդու մեթոդ և չինարար սկզբունքները սորվելու եկած ենք հոս։

Ազգապաշտպանութեան ջանքերուն ու պայքարին նուիրուած այս Ընծայարան-Վարժապետանոցի մէջ, երջանիկ ենք Ձեր բարձր հովանաւորութիւնը, Ձեր կենդանի օրինակը վայելելով։ Ձեր քայլերուն, Ձեր ուղղութեան և ազգասիրական հիդերուն հետևողներ, և եթէ կ'ուզէք, Ձեր վաղուան աշխատանքներուն հաւատարիմ ժկակները պիտի ըլլանք, ծառայելու համար սիրելի ժողովուրդին՝ որ զՁեզ պատուեց ու զեկավարի դիրքին կոչեց։

Օրհնեցէք զմեզ, նորածեալ հայրապետ Տաճն Կիլիկիոյ, օրհնեցէք Ձեր աշակերտները, որ առողջ կեանք և գեղեցիկ յաջողութիւններ կը բարեմաղթեն Ձեզի՝ նոր դիրքին վեհ բարձունքին վրայ ու անոր դժնդակ պայմաններուն մէջն ալ։

Պատկառանքի՝ սիրոյ և ամենախորին երախտագիտութեան անկեղծ ու ջերմագին հաւաստիքը կը ներկայացնենք Ձեզ ևս ո՛վ ծերունազարդ Ս. հայրապետ՝ որ մօտ 30 տարիներ անընդհատ և անվնասատ հովուելէ ու ճանաչելի՝ փոթորիկներու դէմ մաքառելէ վերջ, բաւական չսեպեցիք Ձեր ծառայութիւնները, և հանդիսաւոր չի նախընտրեցիք՝ կքելով 82 տարիներու բեռին ներքև։ Դուք, ո՛վ վեհափառ հայրապետ, լիովին գիտակցելով Ազգին պատմութեան և Ձեր վեհ կոչման ու ներկայի վտանգներուն, Ձեր Աթոռին ապագան ապահովելու մեծ խորհուրդը յղացաք։ Երկնեցիք և իրականացուցիք վերջապէս։ Ցափտակուած Աթոռին տեղ նոր Աթոռավայր հաստատեցիք։ փակուած Ընծայարանին փոխարէն նոր Դպրեվանքով օժտեցիք, եւ Ձեզմէ վերջը Շնորհալիներու Աթոռին չարունակութիւնը ապահովեցիք կորովի Աթոռակից-յաջորդով մը։

Ձեր աւելի քան քառորդ դարու տառապալից Կաթողիկոսական պաշտօնավարութենէն վերջ, Ձեր այս վերջին մեծագոյն ծառայութիւնը՝ կը յուսանք թէ անհունապէս պիտի երջանկացնէ ու հրճուեցնէ Ձեր մեծ հոգին։ ու Ձեր խորհուրդներուն ու յղացման արդիւնքներուն արգասաւորիլը տեսնելով՝ ա՛լ աւելի գոհունակ, աւելի երջանիկ անդորրութեամբ պիտի չարունակէք աղօթել ու ծրագրել, և քաջալերելով նորանոր ազգօգուտ գործերու մղել Ձեր Աթոռակիցը։

Հաճեցէք, ով Շնորհազարդ Սրբազան հայրապետ այս առթիւ ընդունիլ Դպրեվանքի ատենները եւ երախտագիտական խոնարհ ու խանդավառ խնդակցութիւնները, եւ յարգանքի ու անբացատրելի սիրոյն ու հաւատարմութեան նշան համբոյրները Ձեր հայրապետական Ս. Աջին ու խաչին։

Ս. ԳԱՐԱԲԷՕՍԷԵԱՆ

ՏՐՏՈՒՄ ԵՐԳ

Դուրսը՝ ատուոր կուլայ դողդաճար
Որբի մը նման
Ու հովեր չարպատուհանիս կը զարնեն
Մաներգ մը գուժկան։
Կ'առագաստեն երագի թեւերով
Մտածումներ չար,
Այս մութ գիշերին երգ մը ցաւատանջ
Կուլայ տրտմալար։
Հոգի մը նորէն լուռ կը մահանայ
Պատի մը տակ սեւ,
Ցիշատակն անոր կ'պեծփի գերբ
Դուսացած տերեւ։
Մատներէն՝ դեղնած մանր կը ծորի
Ակօս առ ակօս.
Ու ժպիտին իր ընդ միշտ կը մարի
Խաւարին մէջ խոր...։

Ա. ԱՐԱՄ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ

Պ. Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ
ՆՈՒԱԳԱԵՐԳԱՇԱՆԴԷՍԸ

Հանոյքով ներկայ եղայ, անցեալ հինգշաբթի իրիկուն, Պ. Համբարձումի Պէրպէրեանի նուագաներգահանդեսին։

Այս հայ երաժիշտը, տրցանաւոր՝ Աքենի ազգային երաժշտանոցին, այժմ Կիպրոսի էլլենիզոն երաժշտանոցին մէջ ուսուցիչի պաշտօն կը կատարէ։

Տակաւին շատ երիտասարդ ան արդէն տիրացեր է ջուրպակի նպատին ու կարգ մը իսկապէս եղանակներ յօրինելով, հայ երգին բերեր է նոր տեսք մը, բարմ ուսիչ մը։

Տեղւոյս ազգային երաժշտարուեստի ուսուցչունիներէն ծանօթ դաշնակահարուհի Տիկին Սաւասնիի ընկերակցութեամբ, ան իր ջուրպակին վրայ նուագեց կարգ մը կրտսերներ Սէզար Ֆրանկի, Կ. Թարթինիի, Կոմիտաս Վարդապետի, Փ. Սարազատի եւ իրմէ։

Օր. Զ. Ապէլ զգայնութեամբ երգեց Թիւնտենցիի *Անոր* եւ Պ. Գէորգ Կառավարեանի *Երգը*, որոնց եղանակը գեղեցիկ նեռնչումով մը լեցուցեր է Պ. Հ. Պէրպէրեան։

Սրգչախումբի խմբերգները՝ Ցարութիւն Ֆանանեանի Սարեատեանի *Սարերի Աղջիկը* եւ Դիւղացի Գեղեցկուհին, որոնց եղանակը դարձեալ յօրինած է երիտասարդ երաժիշտը, աւելի լաւ պատրաստիւն պիտի գործէին եթէ ինչ մը աւելի խնամով երգուէին։ Բայց ասիկա ոչ մէկ կերպով չի նուազեցներ յօրինուածին արժէքը։ Պ. Հ. Պէրպէրեան, հայ բանաստեղծութիւնները երգի վերածելու ընթացքին, նախապատուութիւն կուտայ ժողովրդական բնոյթ ունեցող կտորներու։ Իր եղանակներուն մէջ նկատի առնուած են երգի մը պատանաւորումը։ Իր յօրինուածքին մէջ գոյութիւն ունի հայկական ու եւրոպական երաժշտութիւններու միացում մը։

Պ. Հ. Պէրպէրեան, տակաւին շատ երիտասարդ, հայ երաժշտութեան մէջ նոր նուանումներ ընելու կոչուած է։

Փափոխելի է որ ան կրկնէ իր նուագաներգահանդէսը։

SUN LIFE ASSURANCE
COMPANY OF CANADA
ՍԸՆ ԼԱՅՖ ԷՅՇՈՒՐԷՆՍ ԿՈՄՊԱՆԻ ՔԱՆԱՏԱ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1865ԻՆ

Օրինակ մը 20 տարուան ապահովագրի տարեկան շահաբաժինով.— Տարիք 30. ապահովագրուած գումարը 10,000 տոլար. տարեկան վճարում 498.50 տոլար։ 1931ի ընթացիկ հիմանց վրայ վերոյիշեալ ապահովագիրը պիտի ստանայ 90.20 տոլար շահաբաժին մը երկրորդ տարուան վերջը եւ տարուէ տարի շահելով։

Հինգերորդ տարուան վերջաւորութեան, սովորականեն զատ կը տրուի նաեւ յաւելուածական շահաբաժին մը եւ մասնաւոր շահաբաժին մը կ'սկսի գործադրութեան դրուիլ չափահասեալ ապահովագիրներուն համար։

Շահաբաժինները կրնան ստացուիլ կանխիկ, տարեկան մասնավճարի վարկով կամ ապահովագրի գումարին վրայ աւելցնելով եւ կամ ալ ընկերութեան մօտ կը ձգուի տոկոսով։ Դրամախաւսուած ամենանուազագոյն սակն է հարիւրին 3.50. յաւելուածական տոկոսը կը յայտարարուի իւրաքանչիւր տարի։ Ցուցած եկամտաբեր սակն է հարիւրին 5.50։

ՎԵՐԼՈՒՍՈՒՄ ԱՐԴԻՒՆԵՐՈՒՆ.— Ժամանակը լրանալէն վերջ վերոյիշեալ ապահովագիրը պիտի ստանայ (ներկայ ընթացիկ շահաբաժնի սակով) հետեւեալը.

Ապահովագրուած գումարը	10,000	տոլար
Բաղդուած շահաբաժինը	5,580	»
Մասնաւոր հասունութեան շահաբաժին	1,500	»
Վճարած 9970ի փոխարէն կ'ստանայ	17,080	տոլար

Ամբողջովին անկարողութեան եւ կամ կրկին արկածի հնարաւորման շահերը կ'ստացուին պզտիկ յաւելուածական վճարումով մը։

Վերոյիշեալ հաշիւը հիմնուած է 1931 շահաբաժնի սակին վրայ։ Ցուցած բաւականութիւնները չ'երաշխաւորուիր։ Ապագայ շահաբաժինները կախում ունին ապագայ գործառնութիւններէն։ Ունէ յաւելում կամ նուազում այս շահաբաժնի ցուցակէն պիտի փոխէ այն համեմատութեամբ վերոյիշեալ բաւականութիւնը։ Հաւասարապէս նպաստաւոր արդիւնքներ կը բերէ ապահովագիրներուն աւելի կարճ կամ երկայն ժամանակամիջոցը։ 55, 60 կամ 65 տարեկանին վերջացած ապահովագիրները աւելի նպաստաւորուած են։

ՆԵԳԻՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՄԵԾԱՊԱՏՈՒ

ՏԻԵԶԵՐԱՀՈՂԱԿ ԲՐԻՏ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԿՈՒՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

ՍԻՒՐԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Դրասենեակ՝ Գուսբրոս շենք, Սուլ Թավֆիկ եւ Ճեմիլ, հեռաձայն՝ Բիֆօ 35—23, փոսարկղ թիւ 334 Պէյրութ։

1930ի ՀԱՇՈՒԵՏՈՒՄԸ

Նոր ապահովագրուածներ վճարած են	145,002,492	սթերլին
Ի զօրու եղող ընդհ. ապահովագրութիւններ	588,431,831	»
Ընդհանուր հասոյթ	38,975,265	»
1930ի ստացուածքը	120,972,664	»
Պահեստի գումար	7,506,714	»

Բարձր սակը շահաբաժիններու ապահովագրեալներուն եւ մասնաւանդ հասունութեան շահաբաժինը կը շարունակուի վճարուիլ 1931ին։

Սրն Լայֆի ապահովագիրները կը պարունակեն ամենամեծ ապահովագրական արժէք որ երբէք մատուցուած ըլլայ հանրութեան եւ իր աշխատանքներուն՝ ցնեռական ուժովը, ընկերութիւնը կուտայ ապահովագրեալներուն անհնարաւոր երաշխաւորութիւն։

Առաջարկութիւններ տալով յարմարագոյն ապահովագրի մը մասին մասնաւորութիւններ Ձեր տարիքին համապատասխանող ուղարկուի մեր Սիւրիոյ ընդհ. գործակալ՝ Ճ. Ն. ՍԱԱԳԻ կողմէ։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ, ԱՆԹԻԼԻԱՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԿ ՋԵՒՆԱԴԻՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Սահակ Բ. Կաթողիկոսի հայրական հաճութեամբ Դպրեվանքիս Վերատեսուչ Դեր. Տ. Շահէ Ծ. Վարդապետ Դասապարեան պիտի կոչուի Եպիսկոպոսութեան բարձր աստիճանին։

Ձեռնադրութիւնը պիտի կատարէ Աթոռակից Շնորհազարդ Տ. Բարգէն Ս. Կաթողիկոս, Մայիս 24, կիրակի, Հոգեգալստեան Տօնին առաւօտեան, Անթիլիասի Կաթողիկոսարանին Եկեղեցւոյն մէջ։

Հանդէսը պիտի սկսի տասուն ժամը 8,30-ին։

Այս առիթով բարեպաշտ ժողովուրդին Անթիլիաս երթևեկը դիւրացնելու և միանգամայն հաճելի ընծայելու համար մասնաւոր կարգադրութիւն եղած է երկաթուղիի Տեղւոյն Ուղեւորութեան հետ, այնպէս որ Մայիս 24 Կիրակի առաւօտեան ժամը 6,30-էն սկսեալ, ժամը անգամ մը կառախումբ մը պիտի ժեկնի Պէյրութի Նաւահանգիստի Կայարանէն դէպի Անթիլիաս։

Դուրսէն հիւրեր ներկայ պիտի ըլլան այս հոգևոր հանդէսին. ասոր համար խնամքով կը յանձնարարուի մեր եկեղեցւոյ Սիրելի ժողովուրդին որպէսզի օրինակելի կերպով նախանձախնդիր ըլլան ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ և յարգեն սրբավայրին պատկառանքը։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.

Ժողովուրդը այս անգամ չատ գոհ պիտի մնայ եթէ երկաթուղիով գայ Անթիլիաս որովհետև Կարգադրը Ցանձնախումբի կողմէն կանխօրօք, զեղեցիկ գնով երթևեկի տոմսակներ ապահովուած են, ինչ որ դիւրութիւն և խնայողութիւն է միանգամայն։

1931 Մայիս 16. ԿՆԻՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ
ԱԹԻԼԻԱՍ

ԹԱՀԱՍԻՆ ՓԱՇԱՑԻ ՑԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ — ԹԻՒ 53

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱՄԻՏԻՆ
ԼՐՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ԿԸՆԷՐ

Ցեղափոխ. խմորումներ եւ շարժումներ

Մասօնիներ կ'օգնեն յեղափոխականներու

Կացութիւնը այս տխուր վիճակի մէջ էր երբ Թագաւորին երկրի բոլոր կողմերէն պահանջներ կը ներկայացուէին, կառավարութեան վարչական մէջ փոփոխութիւն մտցնելու համար։ Այդ ուղղութեամբ կը բազմանային դէպքերը և օրէ օր կը սաստկանար դժգոհութիւնը։

Այդ դժգոհութեան յայտարարութեանց և ներկայացած պահանջներու մէջ էր նաև Սելանիկի ընդհանուր քննիչ Հիւսէյն Հիլմի փաշայէն եկած հեռագիրը, որ Սուլթան Համիտի մասնաւոր ուշադրութիւնը հրաւիրած էր։ Թագաւորը Հիւսէյն Հիլմի փաշայի կարողութեան և ուշիմութեան վերջին ծայր վստահութիւն ունէր։ Մանաւանդ ան համոզուած էր որ Հիւսէյն Հիլմի փաշան չ'ստուգուած լուրեր չէր տար։

Հիւսէյն Հիլմի փաշայէն 19 Մայիս 1324 թուականին եկող գաղտնի հեռագիրը հետեւեալն էր։

«Ժողովրդական խառնակիչ կոմիտէներու վերջին հաւաքոյթին տուած որոշումին համաձայն Սելանիկի կամ Մանասթիրի մէջ, որոշ տեղ մը, «Կեդրոնական Գործադիր Կոմիտէ» անունին տակ մարմին մը պիտի սեղծուի եւ շաս մօտ աեսնեն գործի պիտի սկսի. այս լուրերը կը հաղորդեմ ծանօթ իտալական աղբիւրեն։ Այս մասին գաղտնի ֆնուքիւնները կը շարունակուին։ կիմացնեմ եթէ նորութիւն պատահի»։

Ընդհանուր քննիչ
ՀԻՒՍԷՅՆ ՀԻԼՄԻ

Հիւսէյն Հիլմի փաշային այս տեղեկութիւնները տուող իտալական աղբիւրը ընդհանուր քննիչութեան լրտեսութիւն ընող հաստատութիւնն էր։ Բուլգարիի մէջ ազբուկութեան միջև գոյութիւն ունեցող մրցակցութեան պայքարէն օգտուած էինք և ամէն անգամ առիթը ներկայանալուն մեծ շահեր կ'ապահովէինք ատկէ։

Ընդհանուր քննիչութեան այս հեռագիրը երբ արդէն Սուլթան Համիտի շատ մտահոգած էր, կէսօրէէն Պոլիս եկող երեք անձնաւորութիւններու կողմէ թագաւորին յանձնուած գրութիւնը բոլորովին սարսափ յառաջացուց և ցոյց տուաւ կացութեան լրջութիւնը։ Այդ գրութեան մէջ Հիւսէյն Հիլմի փաշայի հեռագրին բովանդակութիւնը կը չեշտուէր և առանց որոշ անուններ յիշուելու կը յայտնուէր որ զանազան ազգութիւններէ բաղկացած յեղափոխական կոմիտէ մը կազմուած է, որուն կեդրոնը կը գտնուի Փարիզ և իր բոլոր հրահանգները կստանայ անկէ։ Բացի այդ կը յիշուէր նաև կոմիտէի կեդրոնատեղին, որ Մանասթիրի մէջ ըլլալ կը կարծուէր։

Այս գրութեան հեղինակները կը գրէին նաև թէ կոմիտէին կ'օգնեն Սելանիկի Մասօնական կազմակերպութեան պատկանող կարգ մը երեւելիներ և թէ ալ, կ'աւելցնէին անոնք, Մասօնութիւնը շատ զօրաւոր և գաղտնի միութիւն մը ըլլալով յեղափոխականներուն միակ զօրավիգն է և պաշտպանը։

Երբ այդ երեք կէսօրիէէցիները կանչուեցան մեր ներկայութեան, անոնք յայտնեցին որ կոմիտէն սկսած է նաև կազմակերպութիւն յառաջացնել Պոլսոյ մէջ և երկու մասնաւոր մարդիկ ղրկած է այդ նպատակաւ։ Անոնց նպատակն է, կրսէին անոնք, երեսփոխանական ժողով գումարել և Սահմանադրութիւնը հաստատել։

Ցեղափոխականները թէպէտև եւրոպական բազմաթիւ թերթերու մէջ իրենց գրած յօդուածներով և այլ հրատարակութիւններով թագաւորին իմացուցած էին իրենց հետապնդած նպատակները, սակայն այս վերջին անգամ անոնք որոշած էին այլևս ուղղակի գործի ձեռնարկել և բռնի ուժով վար առնել թագաւորը գահէն և սահմանադրութիւն յայտարարել տալ։

Կէսօրիէէցիներու այս յայտարարութիւնները ես նոյնութեամբ տեղեկացուցի թագաւորին և յայտնեցի ուրիշ զանազան տեղերէն հասած տեղեկութիւններն ու դժգոհութիւնները։ Ատեն մը վերջ մեր Ամէնքի դեսպանին մէկ նամակը բերաց։ Անոր պարունակութենէն կը հասկցուէր որ դեսպանատան լրահաւաք պաշտօնեան, որպէս Մակեդոնական յեղափոխութեան կողմնակից անդամագրուեր է կոմիտէին մէջ և անոր գործունէութեան մասին քաղած հետաքրքիր տեղեկութիւններ։—

Երկրորդ և երրորդ բանակի սպաներէն շատերը յեղափոխական կոմիտէի ժամանակներուն և գործերուն կողմնակից են, անոնք խոստացած են գործակցիլ սահմանադրութեան հաստատման և երկրին վարչական փոփոխման աշխատանքներուն։ Արնաւուներէն կարգ մը ազդեցիկ անձնաւորութիւններ սիրաշահուած են և խոստացած օժանդակել շարժումին։ Մօտ ատենէն պիտի սկսին գործնական ձեռնարկները։

Թագաւորը Բումէլիի և մանաւանդ արնաւուտներու մէջ բազմաթիւ վատահիրներ ունէր և վստահ էր որ անոնք իր դէմ սկսելիք ոեէ շարժման չեն մասնակցիր։ Սակայն ժողովուրդի և բանակի լայն խաւերուն մէջ արթնցած դժգոհութեան և բողոքներուն դէմ, Համիտի վստահելիները ոչ մէկ բան ընելու կարողութիւն ունէին։

Ցեղափոխական կոմիտէն, կացութեան իրենց համար այսքան նպաստաւոր ըլլալէն օգտուելով, սկսած էր սպառնալիքի ենթարկել արնաւուտներու մէջ ի նպաստ թագաւորին աշխատողները։

Այլեւս Համիտի վստահելիները արնաւուտներու մէջ մի միայն ոստիկանի պաշտօնը կը կատարէին և չէին կրնար կրակի առաջքն առնել։ Ընդհակառակ սակայն անոնք պէտք կը տեսնային ընդառաջել յեղափոխական շարժման։

Սուլթան Համիտ և իր շուրջինները այլեւս լաւ գիտէին նիւթուող դաւադրութիւնները տեսուած կը համակերպէին կացութեան։

(Շար.)

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ Ի ՆՊԱՍՏ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ԱԶԳԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

Հ. Բ. Ը. Միութեան ընդհ. տրքորհնութիւնեն կը հաղորդուի.—

Նանսէնեան Միջազգային Դիւանի Վարչական խորհուրդը նիստ գումարած է Ժընէվի մէջ 28 եւ 29 Ապրիլին, Մ. Մաքս Հուպէրի նախագահութեան տակ։ Հ. Բ. Ը. Միութեան Ժընէվի պատուիրակ Տ. Լ. Բաշալեան, որ մասնակցած է այս նիստերուն, կատարուած խորհրդակցութեանց մասին ներկայացուցած է տեղեկագիր մը, ուրկէ կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Ցունաստանի Հայ Գաղթականները.— *Ֆրանս. պատուիրակ Մ. տը Նավալ, որ խոստացած է Ֆրանսական երկր. նախարարութեան հարցնել թէ կարելի՞ է Ցունաստանի հայ գաղթականներուն գործ հայթայթել Ֆրանսայի երկրագործական շրջաններուն մէջ, յայտնած է թէ երկր. նախարարութիւնը մեծ ուշադրութեամբ կը քննէ այս խնդիրը, եւ տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելէ եւ հելլէն կառավարութեան հետ համաձայնութիւն գոյացնելէ վերջ, թերեւս կարելի ըլլայ, մինչեւ մէկ երկու ամիս, սկսիլ Ցունաստանի գաղթականներու մէկ մասը Ֆրանսա փոխադրել։*

Պուլկարիոյ Հայ Գաղթականները.— *Խորհուրդը վերահաստատուած է պարտականութեանը նամակի մը որով Պուլկար կառավարութիւն իր ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Պուլկարիոյ Հայ գաղթականներուն վիճակին վրայ, որ մասնաւորապէս կը նեղուին տիրող տնտեսական ծանր տագնապէն։ Պուլկար կառավարութիւնը կը պահանջէ այս գաղթականներու մասին ընել այն միջոցները կարգադրութիւնները որ պիտի ըլլան Ցունաստանի հայ գաղթականներու մասին։*

Մուրիոյ Հայ Գաղթականներու տեղաւորումը.— *Մը. Կոլտրն ներկայացուցիչը անգ. հայանպաստ կազմակերպութեանց, որ մինչեւ հիմա 18,000 անգլ. ոսկի՝ տրամադրած են Մուրիոյ մէջ հայ գաղթականներու տեղաւորման գործին, յայտնած է թէ 3000 անգլ. ոսկի աւելի տրամադրելի գումար մը կը մնայ իրենց քով, որուն գործածութեան մասին թելադրութեանց կ'սպասեն։ Նանսէնեան Դիւանատան անտուկն ալ անգործածելի մը նացած կարեւոր գումար մը ունի։*

Մուրիոյ հայ գաղթականներուն կացութեան մասին ճշգրիտ գաղափար մը կազմելու համար, Մ. տը Նավալլի պաշտօն տրուած է Մուրիա այցելել եւ ուսումնասիրել տեղաւորման հարցը։

Որոշում տրուած է ընդհ. կոչ մը ուղղել բոլոր գաղթականներու ի նպաստ, ի յիշատակ Տքթ. Նանսէնի։

Փարիզ 11 Մայիս, 931

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դարնանային եղանակը սկսաւ Հայաստանի մէջ եւս։ Շինարարութեան մարմինները փետր. ամիսէն ի վեր գործի ձեռնարկած են արդէն։ Դժբախտաբար շինութեան նիւթերը կը պակսին, այս պատճառով ալ պիտի դադրին աշխատանքները։ Այսպէս, ոչ միայն պիտի կորսուին տարուան թանկագին ամիսները, այլ նաեւ բանւորները ըստ իրենց պայմանագրութեան՝ պիտի պահանջեն իրենց օրավարձը, եթէ նոյն իսկ չաշխատին։

ՕՏԱՐ ԳՈՎԵՍ ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒՆ

Սոֆիայի «Միր» թերթը խօսելով անցեալները Ֆիլիպէի մէջ տեղի ունեցած Հ. Մ. Ը. Մ.ի համագումարին շուրջ, հետեւեալ գովասանական տողերը կը գրէ հայ սկաւտներու մասին.—

Հայ սկաւտները երեւան կը բերեն յարատեւ գործունէութիւն մը, իրենց ամէն մէկ ձեռնարկին մէջ ցոյց տալով մեծ ոգի եւ յաղթելով ամէն արգելքի զորը կը դիմաւորեն։ Անոնք այքառու են նաեւ իրենց մեծ կարգապահութեամբ։ Իրենց բանակումները աւելի քան օրինակելի են եւ յուսով ենք որ առաջիկայ ճամբորդին պիտի հիմնաւորեն այն լաւ կարծիքը զոր ձեռք ձգած են Պուլկար սկաւտական շրջանակներու մէջ, գրաւելով առաջին տեղը խրախներու եւ խումբերու դասաւորման մէջ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՕՅՔՕԹԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐՔԱՆԱՅ ?

ԽՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՕՄԻՏԷԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

ԱՄԲՈՂՋ ՇՈՒԿԱՆ ԳՈՅ Ի ՆՇԱՆ ԲՈՂՈՔԻ

Պոյքօթի խնդրին լուծման հաւար լուրջ աշխատանքներ սկսած են տարուբի, Օմար պէյ Տաուդ, Օմար պէյ Պէյրում և Հապիպ պէյ Թրաս Սիլամած են և բանակցութիւններ կը վարեն ընկերութեան մեծ ազդեցութիւն ունեցող անձնաւորութեանց հետ։ Օմար պէյ Տաուդ որ քանի մը օրէն պիտի մեկնի Փարիզ, յոյս յայտնած է որ չմեկնած կը կարգադրէ պոյքօթի խնդիրը։

Այս երեք հոգիէ բաղկացած յանձնախումբը որոշած է կէսական դահեկան իջեցնել հանրակառքի տոմսերու գիները։ Իսկ մօթէօրներու համար գործածուած ելեքտրականութեան քիլոմէթէն զեղչ մը ապահովել կը ջանան։ Եմանապէս, ըստ անոնց որոշման, ժամացոյցներու համար ամսական միայն 10 ս. գ. վարձք պիտի առնուի։ Կը կարծուի որ Բ. Գօմիսէրութիւնն ալ համաձայն է այս երեք հոգիէ բաղկացած յանձնախումբի որոշումներուն, որովհետեւ անոնք արդէն յարաբերութեան մէջ են իշխանութեանց հետ։

Պոյքօթի կոմիտէի անդամները, որոնք աւաղուտքի բանտը դրկուած են, հարցաքննուած են գոմիսէր Խրիսթո Նաֆահի կողմէ հարցաքննութիւնը տեւած է ժամեր։ Մի միայն վերջին ժողովի շուրջ չէ եղած հարցաքննութիւնը, այլ կոմիտէի ամբողջ գործունէութեան շուրջ։ Երբ անոնք մեծ քամիօնով մը աւաղուտքի բանտը կը փոխադրուէին, ժողովուրդը «Հուրրա»ներ պոռացած է։

12 փաստաբաններ ձրի տասնձնած են պաշտպանութիւնը կոմիտէի անդամներուն։

«Էլ Ամրաթ» կը գրէ այս առթիւ.—

«Կ'իմանանք որ կառավարութիւնը շատ խիստ վերաբերում ցոյց կուտայ կոմիտէի անդամներուն հանդէպ։ Եթէ այս հիշդ է, կառավարութիւնը կը վնասէ ինքնիրեն։ Բանտարկեալները ոճրագործներ չեն, անոնք կը պաշտպանեն իրենց իրաւունքները և երբէք չվնասեցին ապահովութեան։ Արդարութիւնն ու խիղճը կը պահանջեն որ կառավարութիւնը տարբեր վերաբերում ցոյց տայ անոնց հանդէպ։ Եթէ անոնց հանդէպ այսպէս խիստ ըլլայ, ապա ուրեմն ինչ դիրք պիտի առնեն ոճրագործներու հանդէպ»։

Կոմիտէի անդամները, իրենց ցոյց տրուած խստութեան դէմ բողոքելու մտօք հրաժարած են կերակուր ուտելէ և երկու օրէ ի վեր անոթի կը մնան։

Երէկ ի նշան բողոքի պոյքօթի կոմիտէի բանտարկութեան առթիւ, ամբողջ Պէյրութի շուկաները փակ մնացին։

ԱՆԴՐ. ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԷ ՅԵՐ ԵՐԿՐԻ ԾԽԱԽՈՏԻ ՄՇԱԿՈՒԹԵԱՆ ԿԵՐՊԵՐԸ

«Էլ Ամրաթ», էլ «Ահվալ», էլ «Պայրաք», էլ «Նիտա» թերթերը իրենց երէկուան թիւերուն մէջ կը գրէին.

«Եգիպտոսէն եկան հինգ անդրլիցի երկրագործ-երկրաչափներ ուսումնասիրելու համար թէ՝ ինչպէս կը մշակուի ծխախոտը մեր երկրին մէջ և ի՞նչպէս կը պատրաստուին սիգարէթները։ Առջի օր անոնք Մարթոսեան ընկերութեան տնօրէն Պ. Իրէքեանի հետ Պիւքֆէյա գացին ուսումնասիրութեան համար և անկէ վերջն ալ Դամասկոս մեկնեցան»։

ՔԱՐԻԻՂԻ ՃԱՄԲԱՆ

Առջի օր երեսփոխանական ժողովը գումարուեցաւ և ուսումնասիրեցէ վերջ քարիւղի ճամբան Թրիբօլիէն անցնելուն առթիւ պատրաստուած հաւաձայնագիրը, վաւերացուց զայն։

Շէյխ Մոհամմէտ Ձիար երեսփոխանական ժողովի նախագահը, Տնորհակալութիւն յայտնեց Ֆրանսական կառավարութեան և բաւ որ այլեւս մեր երկիրը իր փափաքներուն հասած է։

ՎԵՐՋԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Լ'Օրիան վերի խորագրին տակը կը գրէ.—

«Մեծ յուզում պոյքօթի մէջ։

Պոյքօթաժի երկրորդ կոմիտէի բոլոր անդամները ձերբակալուեցան կիրակի գիշեր։

Կառավարութեան թեզը.

—«Սա միայն կը գործադրեմ բնկերակցութիւնները վրայի օրենքը։ Պոյքօթաժի կոմիտէն երբէք օրինաւորապես չկազմուեցաւ։ Իմ իրաւունքս եւ պարտականութիւնս է դադրեցնել գործունեութիւնը համախմբումի մը որ կրնայ վտանգ մը կազմել հանրային անդորրութեան պահպանման համար։»

Պոյքօթոցներու պատասխանը.

—«Մենք արօնութիւն չպահանջեցինք, որովհետեւ դուք զայն մեզի պիտի մերժիք։»

Իրողութիւնը հոս է երկուքնիս իվեր։

Երրորդ կոմիտէ մը կազմուեցաւ ու հաւանական է որ այս նոր արհամարհանքը իշխանութիւններու մտքէն ջնջէն նոյն հակազդեցութիւնը։ Պ. Նամմուրի պատասխանները, անտարակոյս ցնցեսական անկախութեան ախոյեանները օձիրէն պիտի բռնեն։

Այսքան ազդու միջոցներ բացարձակապէս անհրաժեշտ էին։ Մենք շատ կը վախնանք որ ուժի այս ցուցմունքներու, այն միջոցին ուր թուլութիւն մը կ'սկսէր տեղի ունենալ, ստեղծեն երկչոտութեան գաղափար։ Արդարեւ, յայտնի է որ պոյքօթաժը որ, սկիզբէն բարգմանուեցաւ ցաւալի բռնութիւններով, մտած է խաղաղասէր Ցազի մը մէջ։ Կառավարութեան դիրքը արդեօք չէ՞ թուլնալուրեր վէճը։

Միւս կողմէ, պոյքօթաժի առաջնորդները ամէն կերպով պիտի շահեին օրէնքի հետ հաշտ երթալով։ Անոնք օրէնք ու բողոքեն թէ իրենք վնասն են որ իրենց արտօնութիւն պիտի չտրուի, դարձեալ կրնան զայն պահանջել։ Թող նախ անոնք դնեն կառավարութիւնը իր յանցանքին մէջ։ յետոյ պիտի կրնան պոռալ անարդարութեան եւ հալածանքի մասին։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ ՅԱՐԳԱՆԷՒ ՅՈՅՑԵՐ Կ'ՐԿՆԷՆ ԹՐԲ. ՀԻԴԻԱՏՈՒՆ...

Անցած երկուշաբթի օր, մամմեսականներու տարեդարձին առթիւ, Պէյրութի մզկիթին մէջ տեղի ունեցաւ մեծ հանդէս մը եւ ընդունելութիւններ կատարուեցան։ Երկու տասնեակ ոսկիանոցներ կանգնած էին շարուած մզկիթի դրան առջեւ կը հանէին կարգապահութեան։

Բ. Գոմիսէրութեան կողմէ նոր տարին շնորհաւորելու եկան Պ. Ժէնարիէ։ Այցելութիւններ տուին նաեւ Լիբանանի կառավարութեան կողմէ շէյխ Ձիար, վարչապետը եւ նախարարներ։ Եգիպտական եւ թրքական հիւպատոսները ներկայ գտնուեցան այս ընդունելութեանց։

Երբ բրք. հիւպատոս Մուհիթտին Բաշիս պէյ դուրս կ'ելնէր սրահէն, ներկայ բազմութիւնը սկսաւ ծափահարել, որուն ի պատասխան հիւպատոսը ժպիտներ արձակեց...։

100 ԳԻՐԴԵՐ ԿԸ ԾԱԽԻՒՆ

Հայէպի կառավարութիւնը սկսած է կարգ մը պետական հողեր մասնավաճառներով ծախել երկրագործ արաբներուն, որոնք միւնչեւ հիմա այդ հողերը կը մշակէին փոխարէնը վարձ մը վճարելով կառավարութեան։ 100 գիւղեր արդէն այս կերպով ծախու հանուած է։

ԿՌԻԻ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ ՈՍՏԻԿԱՆ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Հայէպի հայկական էմբերուն մէջ տեղի ունեցաւ կարեւոր կռիւ մը։ Ոստիկանատունը լուր առնելուն պէս կը դրկէ երկու ոստիկաններ, որոնք էմբը մտնելու ատեն հայերը կ'արգիլեն անոնց մուտք։ Ոստիկան Մահմուտ ժիկ չընդէր եւ զանցնելի հրամայելով կ'ուզէ յառաջանալ։ Սակայն Նազարէթ անուն հայ մը կը բռնէ իր դաշոյնը եւ կը յարձակի Մահմուտ էֆենտիին վրայ եւ զայն դաշոյնի հարուածներով կ'սպաննէ։

Միւս ոստիկանը, ազատելու համար իր ընկերը յարձակեցաւ Նազարէթի վրայ, բայց Նազարէթ անոր այ հարուած մը տալով սիպեց զայն եւ բռնուելի, կը գրէ «Էլ Ամրաթ»ի Հայէպի թղթակիցը։

Պ. ԼԱՎԱՍՍԷՐԸ ԿԸ ՄՆԷՆԻ

Բ. Գոմիսէրութեան Հայէպի պատուիրակ Պ. Լավասսիր Պէյրութ ժամանեց, արձակուրդով Ֆրանսա մեկնելու համար։ Քանի մը ամիսէն Պ. Լավասսիր պիտի վերադառնայ իր պաշտօնին։

ԲԱՒԱԿԱՆ Է...

Այս խորագրին տակ «Լա Սիրի»ն կը գրէ.—

Պէտք է մաղթել որ երկու ամսուայ պոյքօթաժէն յետոյ, երբ նախատեսուած բոլոր լուծումները միայն տուին մէկը միւսէն աւելի մաքուր կոմիսէներու եւ ենթակոմիսէներու միջոցով մը, վերջապէս գտնուի պոյքօթոցներու խորհրդաւոր քարայրին «սուսամ»ը։ Արդարեւ բաւական է ու հանրային դժգոհութեան բոլոր արձագանգներէն մեզի պիտի վերցնեն յայտարարութիւնները զոր քաղաքապետ փասաբան, Մեքր Սգիզ էլ Հաշիմ ըրած է մեր բարեկամներէն մէկին։

«Քանի մը օր առաջ հրաւիրուեցայ »Պէյրութ Փալաս Օթէլ»ին մէջ տեղի ունեցող ժողովի։ Ժողովը, որուն կը մասնակցին բազմաթիւ ծանօթ անձնաւորութիւններ, նպատակ ունէր գտնելու գոհացուցիչ լուծում մը որ վերջ մը դնէր պոյքօթաժի։ Անձնապէս ես ծափահարեցի այս գաղափարը, վասնզի ես կը նրկատեմ որ անմիջապէս կարգադրութիւն մը պէտք է ըլլայ եւ որ բնակչութեան յարատեւ յամառութիւնը երկրին պիտի կորսնցնէր միակ ապիր մը։ Արդարեւ պոյքօթաժը արդէն տուաւ իր պտուղը։ Բնակչութիւնը ցոյց տուաւ համբերատարութիւն մը եւ տոկունութիւն մը, որոնցմէ կրնանք հպարտանալ։ Բայց շատ ցաւալի պիտի ըլլար դարձնել այս շարժումը իր ճամբէն նպաստակէն։

«Հասարակութեան այս տոկունութիւնը իր պահանջներուն մէջ կը յայտնէ ընդհ. հոգեկան վիճակ մը։ Պոյքօթաժը եղաւ իմ կարծիքով, վիթխարագոյն ազգ. զայրոյթի մը դժուարացնելի վարչաձեւի մը դէմ։

«Պէյրութցին կը ճանչցուի որպես ծախսող եւ ճաշի մը սանթիմի վրայ խօսք չընող։ Իր կողմէն այս տոկունութիւնը սպանելու համար ճաշի մը սանթիմի գեղջ մը, ամենալաւ ապացոյցն է որ խնդիրը իր խորին մէջ ցնցեսական հարց մը չէ, այլ բարոյական ընդհ. դժգոհութիւն մը։ Ըսածիս վերջին ապացոյցը կը գտնեմ կառավարութեան վրայ վստահութիւն յայտնելու բնակչութեան մերժումին մէջ։»

Այս բոլորը տրուած բլլալով, ինչո՞ւ համար վասնզել երկրի ուժերը շարժումի մը մէջ որ կենսունակ չէ։ Տնտեսականներն խօսելով հաւանեցարգարեցնի ելեֆտրական լոյսի եւ հանրակառքերու հարցը եւ նախատեսնեն մօտենալիք ընդհ. դժգոհութեան։ Ամենալաւն, լիբանանեան վարչան ձեւին իր ամբողջութեան մէջ։

ԻՆՉ ՊԷՍ ԿԸ ՇԱՀԱԳՈՐԾԵՆ ՍՈՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՍԱՌՈՑՑԻ ՏԱԴՆԱՊԸ

Վերջին հանի մը օրուան ընթացքին սառոյցի գիներուն յանկարծակի բարձրացումը զարմանք պատճառեց Պէյրութի բնակչութեան։ Լուրջ բնութիւնեն մը վերջ այս յաւելման պատճառները հասկցուած են, որ 10 դահեկանէն մէկ անգամ 20ի բարձրացաւ։

Ամառը չհասած սառոյցի գործարանատէրերը սկսած են իրարու հետ բանակցութիւններ վարել, գիները սուղ պահելու համար։ Ի վերջոյ համաձայնած են իրարու մէջ եւ սառոյցի օտար ընկերութիւնը ճիւթական մեծ զսնողութիւններու գնով բոլոր գործարանները գնած է եւ սկսած առանձինն պատրաստել հարաբի պէտք ունեցող սառոյցը։

Ասիկա պարզապէս տանազործում մըն է եւ ի հարկէ հարապեսութիւնը միջոցներ ձեռք պիտի առնէ պատրաստելու համար ժողովուրդի իրաւունքները։

ՀԱԼԷՊԻ ՓԱՖՍԱԿԱՆՆԵՐԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ԲԻԼԻՍԻ ՄԷՋ ԱԼԻ ՊԱՊԹԻՖ ԱՆՑԱՑՑ

Ապրիլ 29ին, Հալէպի բանտին փախչող մանապարտներուն մեծ մասը անցած էին Ազգզի սահմանները։ Հոն, անոնք տան մը մէջ երեք օր կրցան պահուիլ։ Յորդորդ գիշեր, 3 մայիս կիրակի օր, անոնցմէ 12 հոգի ուղղուեցան դէպի բրք. սահման եւ յաջողեցան յառաջանալ մինչեւ Բիլիս, ուր միացան բիւրք փախստականներուն։

Փախչող ոճրապարտներէն երեքը չկրցան անցնիլ բրք. հողին մէջ, որովհետեւ անոնք բիւրք կառավարութեան կողմէ բանտարկուեցան դատապարտուած էին։ Այս երեքը անցան Քիւրս Տաղ։ Իսկ Թիւրքիա փախչողները երկար հետապնդումներէ վերջ ձերբակալուեցան։ Այժմ Հալէպի կառավարութեան եւ Թիւրքիոյ միջեւ բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան, անոնց յանձնումին շուրջ։ Կ'ըսուի թէ մօտ օրէն անոնք կը յանձնուին Հալէպի կառավարութեան։ Սակայն սեւուցուած է որ Գրարլրխի հրէական ոճրին հեղինակը Ալի Պաբթիխ անոնց մէջ չի գտնուիր։

ԹԻՒՐՔ ԶԻՆՈՒՈՐԸ ԴԵՏԻ ՄԷՋ ՄԱՐՄԻՆԸ ԿԸ ԼՐԿՈՒԻ ԹԻՒՐՔԻԱ

Թիւրք զինուոր մը ձարապլուսի մեծ կամուրջին վրայ պահակութիւն բրած ատեն, բուռն փոթորիկ մը կ'սկսի եւ շուտով զինուորը վերցնելով կը նետէ Եփրատի մէջ։

Հեսեւեալ օր մարմինը գտնուեցաւ գետին մէջ եւ յանձնուեցաւ Թիւրք կառավարութեան։

ՇԷՅԽ ԹԱՀ ԱՊԱՏԻՆԱԾ ՈՒՐԱԽՈՒԹԵԱՆ ՅՈՅՑԵՐ

Միւր. կառավարութեան պես Ն. Վ. շէյխ Թահէսսին էֆէնտին երկար ատենէ ի վեր անկողին կը ծառայէր։ Շնորհիւ սակայն ձեռք առնուած բժշկական խնամքներու եւ հսկողութեանց, ալեւոր ապահինած բլլալով Ն.Վսեմութիւնը սկսած է պալաս իր պաշտօնին գալ։

Անցած երկուշաբթի օր, Դամասկոսի ուսանողներէն բաղկացած խումբ մը պալաս գալով «կեցցէ՛ շէյխ Թահ» պոռացած են եւ ցոյցեր բրած ի նշան ուրախութեան շէյխ Թահէսսին էֆէնտիի ապահինման առթիւ։

ՕԳԱՆԱՒՑՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՌԱՍԱՔԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Շաբաթ օր մեծ հանդէս մը տեղի ունեցաւ Ռայֆի մէջ, ուր վերջացաւ Արեւելքի օդանաւային եւ մարզական շաբաթը սկսած էր մայիս 11ին։ Բարիզի օդանաւերը երեք հանգրուաններու վրայ բաժնուած համբայ մը կտրեցին։ Այս երեք հանգրուաններն են Փարիզ, Հասիչեն, Հասրչէ-Մուսլիմիէ, Մուսլիմիէ Ռայֆ։

Այս ճամբորդութեան ընթացքին բազմաթիւ սպասներ բեմնիք փորձերու ենթարկուեցան։

ԿԵՆԴԱՆԱՑԻՆ ԱԲԱՐՔ

Ձարապլուսի մէջ, խայրիթ անուն բրեսնի մը բոնաբարուած է 22 հոգի կողմէ, որոնց մէջ ցաւով կը տեսնեմնք որ կը գտնուին երկու հայեր։ Այդ տմարդի հայերը այժմ կորսնցուցած են իրենց հեսքերը, սակայն բուռնն կերպով կը հետապնդուին տեղւոյն կառավարութեան կողմէ։

ԴՐՍՄԱԿԱՆ ԱՒԱՆԴ

Ամերիկայեն դրամական աւանդ մը եկած Էմբրոդիկոսարան Խարբերդի Աշեն Կարապետի որդին Տրդաս Մարգարեանի անուան։ Ո՞եր որ եւ ով որ գիտէ տեղը, լուր տան կաթողիկոսարան որ երթայ եւ առնէ աւանդը։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լիբանանեան հանրապետութեան նախագահը Պ. Շարլ Տէպպաս, շնորհաւորական նոր հեռագիր մը դրկեց Ֆրանսայի հանրապետութեան նոր նախագահին, Պ. Տումերգի։

Միւս կողմէ, երեսփոխանական ժողովի նախագահն ալ իր շնորհաւորութիւնները դրկեց անոր Բ. Գոմիսէրութեան միջոցաւ։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Անցեալ շաբաթ Պէյրութ ժամանեց Տօքթ. Աբգար Սալաքեան, որը որպէս սպայ-բժիշկ կը ծառայէ Սուեցեանի անգլիական բանակին մէջ։

Բարի գալուստ կը մաղթենք։

ՎԸՐԻՊԵԿ

Մեր նախորդ թիւով հրատարակած Հայ Կարմիր Խաչի Բանակատեսակը սեղեկատուութեան մէջ.

Ճառ մրն ալ ինք խօսելով պարզիր, կարդայ՝ ճառ մրն ալ ինք խօսելով խարդրդանց

Հանդիսատեսներուն ներքին տագնապն ու սէրը լրացնել հետեւեալ կերպով.

Հանդիսատեսներուն հաղորդեց բանաստեղծին ներքին տագնապն ու սէրը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴ

ԴԱՏԱՍՏ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՀԱՅՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

Լիբանանի Բէյթար Շիմա գիւղացի Ալիյէ Եհսիպարմագեան՝ ծնեալ Ալիյէ Ձրճի Աստուն Խորհուրդս դիմելով ամուսնալուծման դաս մը բացած է իր ամուսնոյն ծնողավայրը եւ բնակավայրը անծանօթ Աբրահամ Եհսիպարմագեանի դէմ, գանգատելով թէ այս վերջինը զինը լքելով անծանօթ ուղղութեամբ մեկնած է մօտաւորապես ասկէ տասը տարի առաջ եւ ասիկա իրենց ամուսնութենէն ամիս մը յետոյ եւ թէ այդ թուականէն ի վերուէ է տեղեկութիւն տուած չէ իր մասին։

Ուստի, ներկայիս Խորհուրդս կը հաղորդէ վերոյիշեալ Աբրահամ Եհսիպարմագեանի թէ. իրենց ամուսնական խնդրոյն ենթարկուելի խորհրդոյս 15 Յուլիս 1931 թուականին գումարուելիք նիստին մէջ եւ իրեն կ'ազդարարէ անձամբ ներկայանալ այն նիստին, կամ իր կողմէ օրինական ձեւով նշանակուած փոխանորդ մը դրկել, հակառակ պարագային խնդիրը պիտի ենուի ի բացակայութեան։

Պէյրութ, 7 Մայիս 1931 — ԴԱՏԱՍՏ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ազգ. Առաջնորդարան — ՀԱՅՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԻՑԼՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒՄ, ԱՐՏԱԾՈՒՄ ԵՒ ԹՐԱՆԶԻԹ

Ի գիտութիւն յարգոյ վաճառականներուն պատիւ ունինք յայտարարելու թէ՝ մօտ հինգ տարիներու փորձառութեամբ տեղեակ ըլլալով ամէն տեսակ մաքսային գործողութեանց գաղտնիքներուն, պատրաստ ենք ամէն կարգի ապրանքներու ներածման, արտածման և թրանզիթի գործողութիւնները կատարել ամենէն խղճամիտ և նպաստաւոր պայմաններով, և կը փափաքինք որ մեր յարգելի հայրենակիցներ, առանց այլ և այլ նախապաշարմունքներ տարուելու մէկ անգամ միայն փորձեն մեր գործունէութիւնը իրենց ի շահ։

ՄԵՐ ԿԵԴՐՈՆՆԵՐՆ ԵՆ՝

Տիար Հանի Եղիազար Փաթաթեանի վաճառատունը Ալէնպի փողոց
» Մամբրէ Հիսարեանի » Սուգ Պէգիրկիա
Դեղարան Խաղաղութիւն Վէյկան փողոց

ԳԱԲՐԻԷԼ ԱԶԱՊԱՇԵԱՆ — Մ. Յ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ
ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԱՄԷՆ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ
Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Արաբերէն
ԴԻՄԵՑԷՔ
"ԱԶԴԱԿ,,ի
ՏՊԱՐԱՆԸ
ՆՈՐ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ԵՒ ՏԱՌԵՐ

չեր մը... երկուքնիս միասին պիտի ըլլանք... միանակնիս...։

Ու ձայնը մարեցաւ փսփսուքի մը մէջ, որ Բլոտ լսեց դարձեալ։

— Հինգշաբթի... իննուկէսին... հոս... պատրաստ եղէք...։

Մանկամարդ աղջիկը, որուն վրդովումը անհանգրստութեան աստիճանի հասած էր, չհամարձակեցաւ պատասխան տալ...։ Սենեակը վերադարձաւ։

Գոգեց պատուհանը, ձգեց վարագոյրները և մութին մէջ՝ ինքնիրին հետ առանձին բացարձակապէս պզտիկցած և տրգանտելի սիրոյ Աստուծոյն առջև որուն գետին կը դառնար, ուրանալ միայն կրցաւ քիչ մը առաջուան իր երդումը։

— Պիտի երթամ... կակազեց։

Յաջորդ օր, տենդոտ գիշերուընէ մը վերջ, ուր հակառակ իր բոլոր ճիգերուն՝ Բլոտ Բրիվա ինքզինքը անկարող զգացած էր փորձութեան դէմ մարտնչելու, Գեղարուեստից Ակադեմիան գնաց Միսս Քլարքի հսկողութեան տակ՝ ինչպէս միշտ։

Ցաւալի անակնկալ մը ունեցաւ Ժան Սէրէսը հոն չգտնելով։

Ան այդ առտու չեկաւ։

Երկտող մը ուղղած էր ընկերներէն մէկուն, ուր կ'ըսէր թէ հիւանդ ազգական մը տեսութեան գացած էր արուարձաններէն մէկը։ Կը հասկցնէր նաեւ թէ հաւանականաբար յաջորդ օրն այ պիտի բացակայէր։ Բայց կ'աւելցնէր որ անպատճառ ներկայ պիտի ըլլար օրինակներու պարահանդէսին, ուր Գեղարուեստից Ակադեմիան պէտք է գտնուէր իր ամբողջական կազմովը։

«Ձեր անտանելի չղթաները խորտակելու հոգը ինծի ձգեցէք։

«Ո՞րչափ հաճելի պիտի ըլլայ անկախութեան այդ երեկոն...։

«Մի՛ ընդդիմանաք։ Վստահ եղէք վրս։ Ոչ մէկ բանով կը վտանգէք ինքզինքիդ...։

«Ձեզմէ խնդրածս սա է միայն թէ՝ ձեր պատչգամը գտնուիք առաջիկայ հինգշաբթի ժամը իննուկէսին։

«Փողոց ելլելու պատրաստ եղէք...։ Այնպէս կարծել տուէք որ սենեակիդ է։ Սենեակին դուռը գոցելու ուշադիր կրլլաք անշուշտ...։

«Մնացածը ինծի կ'իյնա...։

Ու Ժան Սէրէսը, ցնցուած սարսուռով մը, որ արդէն իսկ կը նմանէր երջանկութեան, շատ ցած ձայնով կրկնեց.

— Վստահութիւն ունեցէք...

Երբ մեկնումի ժամանակը եկաւ, Միսս Քլարք աւելի յարձակեցաւ դէպի Բլոտ Բրիվա՝ քան անոր ուզուեցաւ։ Ծանր խօսքեր արտասանեց, հրամայեց անմիջապէս փոխել աշխատութեան բաճկոնակը և վերարկուն հագնիլ։ Ու շուտով մը քաշեց զայն ասրաւ ինչպէս կ'ընեն ոմբոստ դպրոցականուհիի մը։

Մինչև տուն երթալուն Միսս Քլարք երկար ալեւոր կարգաց Բլոտ Բրիվայի գլխուն։

Առանց ընդդիմախօսելու՝ Բլոտ թոյլ տուաւ որ փոթորիկը անցնի։ Ան կը սկսէր չրհասնիլ Միսս Քլարքի կշտանքներուն դէմ։ Գիտէր նաև թէ պարտուած կ'ըլլար առաջուց եթէ փորձէր պայքարիլ պարաւ օրիորդին հետ։

Տէր և Տիկ. Բրիվա՝ միշտ իրաւունք կուտային անգլուհիին, որ իր տիրապետութեան ներքև առած

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գահիրէ.— Կառավարութիւնը կը վստահեցնէ որ ընտրութիւններու արդիւնքը նպաստաւոր է։

Արուարձաններուն մէջ կարգ մը կռիւներ տեղի ունեցան։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՄԱՐՈՔ

Մատրիտ.— Պրն. Ա.զանա՝ պատերազմական նախարարը յայտարարեց որ յառաջիկայ զինուորական բարեկարգումը բանակը պիտի իջեցնէ հարիւր հազար մարդու։ Մարոքի մասին ան յայտարարեց որ Սպանիական քաղաքականութիւնը պիտի ըլլայ ազգային քաղաքականութիւն մը համաձայնութեամբ Ֆրանսայի հետ։

ՀԱՄԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Ժընև.— Եւրոպական միութեան ժողովը բացուեցաւ պ. Պրիանի նախագահութեամբ։ 27 երկիրներու պատուիրակներու անունով խօսելով, պրն. Հէնտրյսընը, յարգանքի և բաքաչացումի ցոյց մը ըրաւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչին խաղաղասիրական աշխատանքին համար։ Պրն. Պրիան, պատասխանելով, իր անդրդուելի հաւատքը յայտնեց միջազգային բարեկամութեան իտէային համար։

Պ. պ. Հէնտերսընն, Կրանտի, Պրիան և Քիւրթիուս խորհրդակցեցան աւստրեգերման մաքսային միութեան հարցին շուրջ։

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔԷՆ ԱՆՑՆՈՂ ՆԱՒԵՐԸ

Փարիզ.— Սուէզի ջրանցքին վարչական ժողովը հարցը քննելէ ետք, որոշեց հիմակուհիմայ չզեղչել ջրանցքէն անցնող նաւերէն առնուելիք տուրքը։

ԴԱՒՐԷԺԻ ՄԷՋ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

Թէհրան.— Դաւրէժի մէջ, որ Թէհրանէն ետք Պարսկաստանի մեծագոյն քաղաքն է, երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ։ Հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են։ Մահրամանութիւնները կը պակսին բայց կը կարծուի թէ վնասները խիստ մեծ են։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Մատրիտ.— Սպանիական կղերին պետը Թոլէտի Արքեպիսկոպոս Ֆրանսա փախաւ։ Յիսուսեականները ձգեցին իրենց վանքերը, որոնց մեծ մասը պարպուած է։ Միաբանները և միաբանուհիները իրենց բարեկամներուն տուները ապաստանած են։ Անոնցմէ շատեր Ֆրանսա կ'անցնին։ Վերջին դէպքերուն հետևանքով՝ երկրին շատ մը կէտերուն մէջ պատերազմական վիճակ հռչակուեցաւ։

Փարիզ.— «Ժուրնալ» Մատրիտէն կ'իմանայ թէ ոստիկանապետ Պլանքօ հրաժարած է։ Բազմաթիւ փախստականներ կուգան Ֆրանսա։ Բացի Թոլէտի Արքեպիսկոպոս Կարտինալ Սէկուրայէն, Ֆրանսա հասած են նաև նախկին ներքին գործոց նախարար դուքս Մօրա և ուրիշներ։ Նախարար կոմս Պիւկայլա։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Փարիզ — Հանրապետութեան նորընտիր նախագահ Մ. Տումէր Ֆրանսայի ամէն էն պատկառազդու անձնաւորութիւնն է։ Մր. Լոյտ Ճորճ, իր մասին խօսելով ըսած է թէ ան «ժայռ» մըն է, զոր ոչ ոք կրնայ սարսել։ Ան արդէն իր թեկնածութիւնը անգամ մը ևս դրած էր նախագահական աթոռին համար, ասկէ 25 տարի առաջ։ Մասնակցած է Մր. Պրիանի դահլիճին, եղած է հնգկայնի ընդհանուր կառավարիչ եւ երկու անգամ այ երեսփոխանական ժողովի նախագահ ընտրուած է։ Մ. Պրիան յայտարարեց թէ իր անձնական արժանապատուութիւնը թոյլ չէր տար որ՝ առաջին քուէարկութենէն ետք պահէ իր թեկնածութիւնը, որովհետև, սյն պայմանները որոնց մէջ տեղի ունեցած էր առաջինքուէարկութիւնը, կինք կը զրկէին հանրապետութեան նախագահի մը պէտք եղած բարոյական իշխանութենէն։ Մ. Բոլ Տումէր ըսաւ որ պիտի չանայ պահել խաղաղութիւնը թէ՝ երկրէն ներս և թէ երկրէն դուրս։

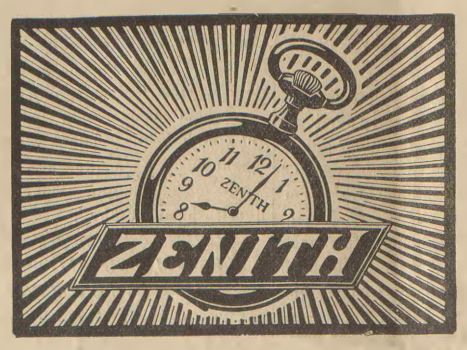

«Time is money»

Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ ՇՆՈՐՇԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԳՏԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը տանիցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոսկիներն անգամ։

Ունիցիք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ նիքել, կիներու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ.

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ **ԽԵՃԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ** (Ֆօշ փողոց)

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԱՄԵՆԱԼՍԻԱԳՈՅՆ

ՔՕԼՈՄՊԻԱ

Columbia

ՖՈՆՈԿՐԱՖՆԵՐ ԵՒ ԲԼԱՔՆԵՐ

ԴԻՄԵՑԷՔ

ԲՕԼՈՄՊԻԱՅԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԽԱՆՈՒԹԸ

ԱԼԷՆՊԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՎՐԱՅ

որ կ'ընէ մեծ ՁԵՂՔ եւ վճարումի դիւրութիւններ. հայկական և Թրքական ամենավերջին նորութիւնները

ՄԻՄԻԱՅՆ

հոն կը գտնուին։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ մնայուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ

ՆԱՀԻՐ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ԲԼԻՆԻՒՒ ՄԷՋ

Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10—12
(կէսօրէ վերջ 1 — 3

ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կեսօրէ վերջ՝ պոքսա ճիւանդներուն ձրի։

Կեանքի սղուրեան դէմ!

այլեւս ոչ ներկայացուցիչ ոչ նուագահանդես նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆոնոֆ այս յայտնի մարքան ձեզ կը մատուցէ բիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *ֆօնօ մը*

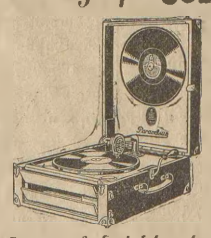

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ շնորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կը բնաբ ամէն իրիկուն։ Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ այլ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղուրեան դէմ իմաստասէրանալու։

ԶՈՒԱՐԹ ՍԻՒՆԱԿ

Կինը.— Ինչո՞ւ համար պատրաստուած կ'երթաս, երբ երգելու սկսիս, արդեօք ձայնս լսել չե՞ս ուզեր։

Երիկը.— Ատոր համար չէ, սիրելիս, կ'ուզեմ ցուցնել իմ դրացիներուս թէ, եսքեզ չեմ ծեծեր կոր։

—

Երիտասարդը.— ԵԹԷ գիտնայի թէ, ներքնուդին (թիւնել) այդքան մութ տեղերէ պիտի անցնէր, շիտակը ըսելով քեզ կը հաբուրէի։

Օրիորդը.— Ատուած իմ, ըսել է՝ գկս հաբուրողը դուն չէի՞։...

—

Ա. Դրացուհին — Կարծեմ ամուսինդ լաւ կը հաւկնայ ձիերէ. անանկ չէ՞։

Բ. Դրացուհին.— Օ՜. հասկնայն ալ խօ՞սք է, ձիարշաւէն մէկ օր առաջ անիկա գիտէ. թէ ո՞ր ձին պիտի շահի, իսկ մէկ օր յետոյ գիտէ, թէ ինչո՞ւ չի շահեցաւ։...

—

Մանուկ.— Ի՞նչ պատահած է քեզի, շատ տխուր կ'երեւիս։

Մեսրոպ.— Մի՛ հարցներ, այսօր աղջիկս ինձմէ նեղուած է՝ գլխուս ծաղիկ մը նետեց։

Մանուկ.— Ա՛յ տղա, ծաղիկ նետելով մարդ իր աղջիկէն կը նեղուի՞։ անիկա քեզ սիրելուն է որ նետած է։

Մեսրոպ.— Ծաղիկը գլխուս նետած ատեն, ծաղկամանով միասին նետեց...

—

Հայրը.— ԵԹԷ պատահի որ, տղաս, օր մը ես և մայրդ ապահարգան ըլլանք դուն մեզմէ որո՞ւն քով պիտի ուզես մնալ։

Փոքրիկը.— Օթոմոպիլը որու մեռք պիտի ըլլայ։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

20 ՄԱՅԻՍ 1931

	Սուրիկ.
Եգիպտկ. Ցղ.ադրմ.	636
Անգլիկն. »	620
Տօլար »	127
Թրքական »	60
Գանատական Օթթաուա	130
Իտալական Լիր 100	665
Ցունական. Տրախմի 100	160
Անգլկ. ոսկի	620
Ֆրանս. »	482
Սամսն. »	557
Արծաթ մէճիտ	35
Գրէտի Ֆօնս. Ա.	21 50
» Բ.	12 75
» » Գ.	11 75

Սէֆերեան եղբարք Բիւ Ֆօս Թէլէֆոն՝ 5-19

ԲՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷՆ ՇԱՀՈՂ ՄԵԾ ԹԻՒԵՐԸ

1886էն թիւ	317,199	50,000	ֆրք.
1903 »	611,376	50,000	»
1911 »	80,385	50,000	»

ՕԹԷԼ

ԼԻՒՔՍ

ՉԱՀԼԷ ՉԱՀԼԷ ՉԱՀԼԷ

— ՏԷՐ ԵՒ ՏՂՕՐԷՆ՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ —

Կեդրոնական ամենագեղեցիկ դիրքի վրայ, բոլորովին նոր կահաւորում
Մաքուր եւ անթերի սպասարկութիւն ու դիւրամատչելի գին
Արեւելեան եւ Եւրոպական համեղ ճաշ
Ընտանիքներու համար մասնաւոր դիւրութիւն

Մեր նշանաբանն է՝
1.— *Մաքրութիւն*
2.— *Մաքրութիւն*
3.— *Մաքրութիւն*

ՊԱՆԴՈԿ ԼԻԲԱՆԱՆ

- ԶԱՀԼԷ -

Հայկական միակ պանդոկը Զահլէի մէջ

ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԵՂ ՃԱՇ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆԿՈՂԻՆՆԵՐԸ ԿԷՍ ԳԻՆ

ՏՈՒՆ ՎԱՐՁԵԼ ՈՒԶՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

Տէր եւ տնօրէն՝ Ե. Ե. ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ

ԾԽԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ

"ՎԷԶԻՐ" ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՔ ԸՆՏԻՐ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ ԾԽԱԽՈՏԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԽԵՑԷՔ ճաեւ ՄԱԹՌԱՍԵԱՆ, ՏԱՆ

ՍԱՄՍՈՆ ԵՒ ՍԱՄՍՈՆ ՍԷՐԹ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ

ԵԹԷ ԻՍԿԱՊԷՍ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ ԾԽԱԽՈՏ ԳՈՐԾԱԾԵԼ

ԱԶԴ

ՍՕՏԵՐՍ ՍԿՍՈՂ ԴԱՍԱՒՈՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ (25rդ) կը սկսի 19 Մայիսին 84,000 թիւ, որուն ժիրոյ կէսը կը շահի։
Շահիլ կարելի եղած ամենաբարձր գումարն է՝
800,000 օիլին, այսմբին շուրջ 3,000,000 ՖՐՔ.
Տոմսերը կ'արժեն՝ ամսական՝ 10 ս. լ. (լման), 5 ս. լ. (կէս), 250 ս. դեն. (քառորդ) եւ 125 ս. դեկ. (ութերորդ)։

ԶԵՒՈՍԼՈՎԱԿ (25rդ) կը սկսի 16 Յունիսին. 100,000 թիւ, որուն ճիրոյ 14-ը կը շահի։
Շահիլ կարելի եղած ամենէն բարձր գումարն է՝
2500000 գուրօն, այսինքն շուրջ 2000000 ՖՐՔ.
Տոմսերը կ'արժեն՝ ամսական՝ 600 ս դեկ. (լման), 300 ս դեկ. (կէս), 150 ս դեկ. (քառորդ) եւ 75 ս. դեկ (ութերորդ)։

ԵՒՐԿՈՒԼԱՒ (Սեռ) (26rդ) կը սկսի՝ 10 Յունիսին. 200,000 տոմսակ, որուն 100,000ը կը շահի։
Շահիլ կարելի եղած ամենէն բարձր գումարն է՝
4200000 Տիլար, այսինքն շուրջ 2000000 ՖՐՔ.
Տոմսերը կ'արժեն՝ ամսական՝ 300 ս. դեկ. (լման), 150 ս. դեկ. (կէս) եւ 75 ս դեկ. (քառորդ)։

Ունիք նաեւ Ֆանրմարֆա, ինչպէս եւ եղիպտական 10,5 եւ 1 դեկ.նոց. նիրու շատ հոյա տնսակներ։ Վերջինները ամէն օր նոր տնսակներ կու գայ։

ՌԱՒՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՄԸ.. *M. Gabrache* կնիքը կրող տոմսակը միայը գնեցէք։

Փոստով ապայրանք կ'ընդունուի։ Ձեր օրէնքը բլանները եւ լիստաները կը դրկուին եռ ամէն տեղեկութիւն կը տրուի։ Դարձուցեալ գործակալներ կ'ուզուին Սիւրիա եւ դուրսը։

Գրասա — Պէյրութ (Փոստարկղ 422)

Մ. ԿԱՎՊԱՇ
Վիճակահանութեանց ընդհ. գործակալութիւն

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿՍՏԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃՇՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՄԱՆՕՔ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՍՆԱՑԷՍ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Թ. Ա.Ճ.ԵԱՆԻ

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

ուր պիտի գտնէք պատրաստ և ապսպրանքով ամեն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գնահատուած են։

Նիր իսք Բիլիճի նախկին Ղազիրի գորգի գործատան բոլոր տեղեկութիւնները փոխադրուած են Պ. Թաշճեանի,

ԷՃՐԷՖԻԷԻ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

THE ROYAL MAIL LINE

- ՐՕԵԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ -

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԾԱՆՕԹ ՇՈԳԵԼԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աւարտեցաց երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրգի եւ Նիւ-Եորքի ամերիկեան

UNITED STATES LINES

— AMERICAN MERCHANT LINES —

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՌՔԱՅԻՆ ՇՈՒԳԵՆԻՍԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կանոնաւոր երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրգի եւ Նիւ-Եորքի ամերիկեան

CANADIAN PACIFIC

Գանատական ամենամեծ կառավարական շոգ. ընկ.

Կանոնաւոր երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրգի և Գանատայի

EASTERN MEDITERRANEAN EXPRESS LINE

Ամէն 10 օրը կանոնաւոր մեկնումներ՝ Պէյրութէն — Աղեքսանդրիա — Փիրէ եւ Մարսէյլ։

IPHIGENIA ԵՒ ASPASIA ԱՐԱԳԵՐԱՑԱ ՆԱՒԵՐՈՎ

ՆԱԽԸՆՏՐԵՑԷՔ ՃԱՄԲՈՐԴԵԼՈՒՄԵՐ ՆԱՒԵՐՈՎ

Դիեցերու, մեկնումներու, թուականներու, ինչպէս նաեւ ճանապարհորդութեանց համար տիմել.—

Ամբողջ Ֆօշ. Արեւելքի ընդհանուր գործակալ՝
Թէլէֆոն՝ 9—06 Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՑԵՑԼԻ՝ Փիրէ— Մարսէյլ— Պուլոր օր Տամ։
Մասնաճիւղ՝ Մարսէյլ— 80 Պուլվար օր Տամ։
Մասնաճիւղեր՝ Ալեքսանդրիա, Կիպրոսի, Պաղեստինի ինչպէս նաեւ Բեյրութի ու Շերպուրգի մէջ։

էր զանոնք։ Անշուշտ նախկին դատաւորն ու իր կինը նկատի կ'առնէին թէ այսքան խիստ պահպանութիւն մը հարկաւոր էր առաքինութեան շուրջ աղջկան մը որ գեղարուեստի ճիւղի մը կը հետևէր ու շատ մը տակնուվայրութեանց ենթարկուած էր։

Այդ օրը, սակայն, Քլոտ ինք իր մէջ ուրիշ ատեն աւելի քաջութիւն կը զգար Միսս Քլարքի կշտամբանքները մարսելու համար։ Արդէն հազիւ թէ ականջները կը մտնէին այդ կշտամբանքները...։

Հաճելի քաղցրութիւն մը կ'ունենար իր մէջ վերադիտելով աշխատանոցին տեսարանը, լսել կարծելով ականջներուն մէջ Ժան Սէրլսի տաքուկ ձայնը։

Կը խորհէր նաև այն զարմանալի ժամադրութեան՝ հինգշաբթի օրը ան համար, այսինքն երեք օր վերջ, ժամը իննուկէսին՝ պատշգամին վրայ...։

— Փողոց ելլելու պատրաստ եղէք, ըսած էր Ժան։

Ի՞նչ ծրագիրներ ունէր ան արդեօք։ Ի՞նչ կ'երևակայէր ընել՝ քանալու համար՝ քանտարկեալուհիին, ինչպէս ինք կ'ըսէր, բանտին դռներ։

Քլոտ Բրիվա այս հարցումները կուղղէր ինքնիրեն սակայն չէր գտնէր պատասխան մը։

Նմանապէս՝ իր ուղիղ և վէս հոգւոյն ամբողջ ուժովը կը կռուէր երիտասարդին թեյադրութեան դէմ։

Ցաւենայն դէպս, կը մտածէր, իրաւունք չունէր ինքը՝ իր ծնողացը վստահութիւնը և Միսս Քլարքի արձնութիւնը այս կերպով խաբելու։

Ժամի որոշած այս փախուստը իր անձին համար ամօթ մըն էր։

Նոյն իսկ եթէ երիտասարդը այնքան ճարպիկ ըլլար յաղթահարելու բոլոր խոչընդոտները, ինք պիտի մերժէր անոր ընկերակցիլ օրինակներու պարահանդէսին։

Պիտի մերժէր... ինչու որ տարտամօրէն կը զգար թէ այս առաջին քայլէն յետոյ ինք նետուած պիտի գտնուէր չատ քաղցր բայց միանգամայն չատ լպրծուն զառիթափի մը վրայ...։ Եւ ի՞նչ պիտի գտնէր անոր ստորոտը...։

Քլոտ Բրիվա երկար ատեն այս գաղափարները մաղէ անցուց։ Անոնք իր միտքը գրաւեցին ամբողջ օրը ու մինչև այն ժամը ուր սովորութիւն ունէր՝ անկողին մտնելէ առաջ՝ քանի մը կարճ վայրկեան պատշգամին վրայ երևալու։

Այդ իրիկունը, երբ մինակ մնաց Միս՛սս Քլարքի կողմէ սովորական արարողութեամբ ընկերակցելէ վերջ Քլոտ ուժ ունեցաւ ա՛լ աւելի հաստատուելու տուած որոշմանը վրայ։

— Այդ պարահանդէսը պիտի չերթամ, մրմնջեց խտացած ձայնով մը կարծես հանդիսաւոր երդում մը կ'ընէր ներքնապէս։

Ցետոյ նկատելով սակայն որ իր հաճելի սովորութիւններուն մէջ թերանալու չէր, պատշգամ ելաւ։

Դիւթիչ գիշեր մըն էր։ Ամբողջ օրը արևէն այրող վարդերը հոգեւարքի մէջ էին իրենց զոլիչ բոյրերը տարածելով։

Քլոտ պէտք չունեցաւ դրացի պատշգամը նայելու տեսնելու համար թէ ժան հո՞ն էր։

Վարդենիին խորհրդաւոր սարսուռը, անննշմար չնչառութիւն մը իր սիրտը խարազանող անբացատրելի յուզում մը... այս ամէնը զգացուցին երիտասարդին ներկայութիւնը։

Մեղմ ու քաղցր ձայն մը լսուեցաւ, կարծես տերևներու տակէն հոսող ակ մըն էր...։

Քլոտ... կը խնդրեմ... եկէք այս պարահանդէսը ... կարելի է... թերևս պիտի կոթնիք... ամբողջ գիշերը։...

Ինչպէս ոչ ոք կրնայ սարսել Ան արդէն իր թեկնածութիւնը անգամ մը ևս դրած էր նախագահական աթոռին համար, ասկէ 25 տարի առաջ։ Մասնակցած է Մր. Պրիանի դահլիճին, եղած է հնգկայնի ընդհանուր կառավարիչ եւ երկու անգամ այ երեսփոխանական ժողովի նախագահ ընտրուած է։ Մ. Պրիան յայտարարեց թէ իր անձնական արժանապատուութիւնը թոյլ չէր տար որ՝ առաջին քուէարկութենէն ետք պահէ իր թեկնածութիւնը, որովհետև, սյն պայմանները որոնց մէջ տեղի ունեցածէր առաջինքուէարկութիւնը, կինք կը զրկէին հանրապետութեան նախագահի մը պէտք եղած բարոյական իշխանութենէն։ Մ. Բոլ Տումէր ըսաւ որ պիտի չանայ պահել խաղաղութիւնը թէ՝ երկրէն ներս և թէ երկրէն դուրս։